

NR. 2 · APRIL 2021

# Lev

MAGASINET

PORTRÆT

**MONICA LYLLOFF  
- KVINDEN BAG  
#ENMILLION-  
STEMMER**

SIDE 8

TEMA

**SOMMERFERIE  
I CORONAENS  
KØLVAND**

SIDE 14

LIVET MED  
UDVIKLINGSHANDICAP

**SKUESPILLER:  
"FØLG JERES  
DRØMME"**

SIDE 32

Lev 

- LIVET MED UDVIKLINGSHANDICAP

# Vi taler også med dem, vi er uenige med

Af Anni Sørensen,  
Levs landsformand



Retssikkerheden på handicapområdet har det skidt. Der er brug for dialog om løsningerne. Og i den dialog skal vi selvfølgelig både tale med dem, vi er enige med, og dem vi er uenige med.

I marts måned offentliggjorde Danske Handicaporganisationer (DH) og KL, at man i fællesskab har taget initiativ til en retssikkerhedsalliance på handicapområdet. Målet er at sikre kvalitet og faglighed i sagsbehandlingen, så flere borgere får den rette afgørelse om hjælp første gang. Løsningerne kan ifølge pressemeddelelserne på dagen både omfatte forslag til ny lovgivning, organisatoriske tiltag og flere ressourcer til området.

En bred vifte af organisationer har givet tilsagn om deltagelse i alliancen, eksempelvis Dansk Socialrådgiverforening, Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet, Institut for Menneskerettigheder, FSD (Foreningen af Kommunale Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedschefer i Danmark) og Det Centrale Handicapråd. Og Lev har også indstillet to kandidater til alliancen som DH-repræsentanter.

Vi har budt os til som deltagere, selvom alliancen har fået en del kritik fra både debattører på #enmillionstemmer og fra nogle af DH's medlemsorganisationer.

Mange er bekymrede for, at udbyttet bliver for magert, og for at alliancen er en støtte til KL, som ellers aktuelt ser ud til at være under pres i retssikkerhedsdiskussionen.

Jeg forstår godt den skepsis, der kommer til udtryk. For der er jo ingen tvivl om, at netop KL har været en af vores mest stabile modstandere, når vi i Lev har krævet forbedringer af retssikkerheden. Jeg har faktisk ikke tal på de mange gange, jeg – og min forgænger Sytter Kristensen – gennem årene har tordnet mod KL's forskellige reformforslag på handicapområdet.

Men i Lev har vi altid taget dialogen. Derfor mener jeg heller ikke, at vi kan vende en invitation til dialog om forbedringer af retssikkerheden ryggen – heller ikke selvom det er med aktører, som vi ofte er uenige med.

Jeg ser først og fremmest alliancen som et forum for dialog snarere end en alliance i traditionel forstand. Det vil nok blive udfordrende at nå frem til fælles løsninger. Men for mig at se er det helt afgørende, at mennesker med udviklingshandicaps særlige retssikkerhedsudfordringer har en stemme i alliancen. Jeg havde også meget gerne set, at repræsentanter fra #enmillionstemmer var inviteret med i alliancen, men det har der ikke kunnet opnås enighed om.

Levs stemme skal selvfølgelig ikke kun høres ved mødebordet i alliancen. Og vi kommer helt sikkert ikke til at 'lægge bånd på' vores kritik af retssikkerhedssituationen for mennesker med udviklingshandicap – eller til at afstå fra forslag, der ikke er enighed om i alliancen.

*Anni Sørensen*

”I Lev har vi altid taget dialogen. Derfor mener jeg heller ikke, at vi kan vende en invitation til dialog om forbedringer af retssikkerheden ryggen – heller ikke selvom det er med aktører, som vi ofte er uenige med.”



Få en sjov og  
aktiv sommer  
- i coronaens  
kølvand

14



8



16



32



## Livet med udviklingshandicap

- 2 Leder**  
Vi taler også med dem, vi er uenige med
- 4 Kort nyt**
- 8 Portræt**  
Monica Lyloff satte ord på en 'en million stemmers' frustrationer
- 14 Tema**  
Sommerferie i coronaens kølvand  
Mortens sommer: Drømmer om Bora Bora – i år bliver det sommerhus ved Vesterhavet  
Sommerhøjskoler – fart, musik og fordybelse  
Sørens sommer: Turene med campingvogn betød frihed  
Snyd ikke jer selv for ledsagelse  
ULF Ferie har blikket rettet mod Danmark i 2021  
Sulten efter festivaler er glubende  
Annis sommer: Mads åbner døre
- 26 Ildsjæl**  
Jonna elsker at gøre noget for andre
- 32 Morten er skuespiller:**  
"Følg jeres drømme"
- 44 Bagsiden**  
Mød et Lev-medlem

## Viden og rådgivning

- 24 Rapport fra KLAPjob:**  
Hvor mange har et KLAPjob?  
Og hvor gamle er de?
- 28 Politik**  
Udsigt til ændringer af STU'en
- 36 Spørgsmål og svar fra Levs rådgivning**

## Lev indefra

- 13 Nu kan du støtte Lev, når du tanker benzin**
- 38 Rundt i landet**

## Kærligheds- erklæring til søster

Du har dit eget sprog at tale på  
Og jeg forstår godt hvad du si'r  
Du er bare dig, ja, bare dig  
Og ikke som de andre piger

Med en kærlighedserklæring til sin søster med handicap i form af sangen "Ikke som de andre piger" vandt Emilie Søgaard Bøge fra Silkeborg MGP 2021.

Emilies søster har en sjælden kromosomfejl, som blandt andet betyder, at hun ikke har noget sprog. Til TV2 Østjylland siger Emilie:

"Jeg synes, hun har fortjent en sang, og jeg gad godt skrive en sang om de særlige."



Foto: TV2 Østjylland



## Peter og Klaus er nye ambassadører for KLAPjob

Klaus Marqvartsen og Peter Johannessen er blevet udnevnt som KLAPjob-ambassadører, og de brænder for at fortælle andre om KLAPjob.

For to år siden dannede KLAPjob et korps af frivillige ambassadører. Med Klaus og Peter er der nu i alt syv ambassadører, der alle har fået arbejde gennem KLAPjob - og som har lyst til at dele deres erfaringer med andre.

Opgaven som ambassadør er at udbrede kendskabet til KLAPjob og fortælle andre med kognitive udfordringer om alle de fordele og udfordringer, der er forbundet med at have et arbejde.

Ambassadørerne deltager ofte i KLAPjobs møder og events, og de er synlige på KLAPjobs sociale medier. Det er også muligt at kontakte ambassadørerne med spørgsmål. Læs mere om KLAPjob-ambassadørerne, og mød både Klaus og Peter i to små videoer, på klapjob.dk.

På billedet er det Peter til venstre og Klaus til højre.



## Drengen uden ord

*Drengen uden ord* er noget så sjældent som en skønlitterær bog, hvor et barn med handicap er omdrejningspunktet for bogens handling. Om bogen, der er skrevet af Marianne Joensen, skriver forlaget:

”Mikkel og Ingrid bor i Farum Midtpunkt med deres to børn. Sønnen har infantil autisme, er uden sprog og kræver døgnovervågning. De sætter en ære i selv at passe drengen. De er stærkt udfordrede, og gør de det godt nok? Efter pres fra både familie og kommune accepterer Mikkel og Ingrid aflastning og lukker samtidig mareridtet ind i deres

liv. Fra den dag, sygeplejersken sætter sine ben i hjemmet, starter en spiral af konflikter.”



*Drengen uden ord*  
Af Marianne Joensen  
Forlaget mellemsgaard  
ISBN: 978-87-7237-229-7



## Online Befriender mod ensomhed i Horsens

Horsens Kommune stiller en ny digital platform – Online Befriender – til rådighed i kampen mod ensomhed. Platformen er ved at blive rullet ud på hele handicap- og udsatteområdet i Horsens.

Online Befriender er en sikker platform, hvor frivillige fra hele verden kan video-chatte med borgere, der har brug for og ønsker flere sociale relationer.

”Vi forsøger os med Online Befriender som en forløsning af borgerens potentiale til et meningsfuldt liv,” udtaler Lone Bahnsen Rodt, chef for handicap, psykiatri og socialt udsatte, til HorsensPosten.



## Mød Louise, Anne og Monica i Levs nye podcast-serie

Lev et gået i luften med en ny podcast-serie med titlen - *Lev – en podcast om livet med udviklingshandicap*. Podcast-serien går tæt på mennesker, der lever med udviklingshandicap, og deres nærmeste.

Det første afsnit i serien handler om familien Lillelund i Aarhus, som lever et travlt liv med egen virksomhed og fire børn. Deres ældste, Alberte Sofia på 13 år, er født med en alvorlig hjerneskade og har brug for hjælp og pleje døgnet rundt. I dag bor hun i et botilbud for børn og unge med omfattende udviklingshandicap.

Andet afsnit er med Anne, der fortæller om at få et barn med Downs syndrom, uden at scanninger eller andre undersøgelser havde vist det.

Det tredje afsnit er med Monica Lylloff, mor til tre børn med forskellige handicap OG medstifter af Facebook-netværket #enmillionstemmer.

Hør de nye podcasts på lev.dk.

# Tag på højskole!

KOM I BEDRE FORM · FIND NYE VENNER · BLIV SET OG HØRT · HA' DET SJOVT

**Djurslands Folkehøjskole har siden 2002 tilbudt højskoleophold og STU til elever med udviklingshæmning og andre handicap.**

Livet på højskolen er kendetegnet ved socialt samvær, interesse for livet og verden, og stor rummelighed i forhold til elevernes individuelle behov. Vi har fokus på praktiske fag, modning og selvstændighed og det er ikke en forudsætning at kunne læse.

**Vi ser på det hele menneske – ikke på handicapet**

Vi skaber et trygt univers, hvor man kan være sikker på, at der er nogen til både at skubbe bagpå, hvis der sker for lidt, og nogen til at gribe, hvis der sker for meget.

**Se datoer og mere info på [www.djfh.dk](http://www.djfh.dk) eller ring på 87 52 91 20**

Hvad enten det er første gang du skal hjemmefra, at det handler om at komme videre fra efterskole/STU, eller at få nye impulser og kontakter, så er højskolen en oplevelse i særklasse!

**Vores populære sommerkurser**

På vores to 14-dages sommerkurser er der hver uge et tema: Kunsthåndværk, Musik, Teater, Cirkus, Dans, eller Country & Western. Sammen med 60 andre kursister får du to uger med fuld fart på, hvor mange vender tilbage år efter år!

**Forårs- og efterårsholdene er længere med god tid til udvikling**

Her vælger du blandt vores 3 linjefag: Musik, Kunst og Friluftsliv, og kombinerer med de valgfag der interesserer dig, for eksempel slankelinjen, iPad i hverdagen, design, værkstedsfag eller gourmetmad.

Der er også mulighed for at tage med på studierejser til Sverige eller Grækenland.

Vælg mellem ophold på 5, 12 eller 24 uger.



**Djurslands Folkehøjskole**

[www.djfh.dk](http://www.djfh.dk)

Drammelstrupvej 15 • Tirstrup • 8400 Ebeltoft • Tlf. 87 52 91 20 • [www.djfh.dk](http://www.djfh.dk) • [post@djfh.dk](mailto:post@djfh.dk)

# Hold din ferie i et af Levs sommerhuse

Var det noget med en hyggelig ferie på Falster, i Vestjylland eller Nordjylland i naturskønne omgivelser? Så overvej at booke et af Levs sommerhuse. Alle sommerhusene er specielt indrettede for mennesker med handicap.

## MARIELYST, SYDFALSTER

– stor naturgrund i et attraktivt sommerhusområde.

## LØNNE, VESTJYLLAND

– topmoderne sommerhus med adgang til stort badeland.

## HALS, NORDJYLLAND

– attraktivt ferieområde på en dejlig naturgrund.

## VIG LYNG, VESTSJÆLLAND

– i det skønne Odsherred ligger Strandhuset blot få hundrede meter fra vandet.



Læs mere om sommerhusene,  
og hvordan de bookes, på [lev.dk](http://lev.dk)

# Når vi er mange nok, er politikerne nødt til at lytte

AF KIM ANDREASEN, FREELANCEJOURNALIST  
FOTO: CHRISTINA HAUSCHILDT

*#enmillionstemmer har sat mennesker med handicap og deres pårørendes kamp på den politiske dagsorden. Stridens kerne er bevilling af hjælp. I spidsen står Monica Lylloff, der som mor til tre børn med en diagnose selv har måttet slås for kommunal støtte*





Monica Lylloff har været med til at starte facebookgruppen #enmillionstemmer. Gruppen har nu over 30.000 følgere. Hun kæmper for at skaffe ordentlige forhold for mennesker med handicap og deres familier. Monica er mor til tre børn med forskellige handicap.

2019 gik Monica Lylloff ud i sin have og fik taget et foto, hvor hun stod med et papskilt med teksten ”#enmillionstemmer”. Hashtagget og den virale kampagne, som det satte i gang, var skabt sammen med Muskelsvindfonden og Dansk Handicapforbund. Idéen var, at videreudvikle den facebookgruppe, som Monica Lylloff sammen med Mia Kristina Hansen allerede havde oprettet tidligere på året. Her havde de haft stor succes med at få pårørende til at dele deres historier om et liv med et barn, en bror eller en ægtefælle med et handicap.

### Grotesk og kynisk kamp

Det første Monica Lylloff gjorde under #enmillionstemmer var at fortælle sin egen historie. Det er en beretning om et liv med tre børn med diagnoser og hårde kampe med kommunen om hjælpemidler, handicapbil, dækning af tabt arbejdsfortjeneste, de rigtige skoletilbud og andre af de ting, som skal hjælpe familien med at få hverdagen til at fungere.

Som eksempel på, at kampen med kommunen kan udvikle sig i en grotesk og kynisk retning, fortæller Monica Lylloff:

“Ud af det blå besluttede kommunen en dag at skære næsten halvdelen af min tabte arbejdsfortjeneste væk. Der var ikke noget i vores familieforhold, som havde ændret sig.”

Familien havde en god sag, så de kunne have anket afgørelsen. Men de valgte at lade være og i stedet advare kommunen om konsekvenserne.

“Det var de iskolde overfor. Men da jeg fire måneder senere gik ned med massivt stress og vores ene datter holdt op med at spise, kom de på andre tanker og ændrede afgørelsen. Det var en hård pris at betale for at få





Monica Lylloff med Sarah og Emma.

ret til hjælp, men havde vi klaget og fået medhold, så er det ikke sikkert, at kommunen havde stoppet med at prøve at skære i hjælpen,” siger Monica Lylloff.

#### **Skaber et fællesskab**

Hurtigt viste det sig, at der var mange familier, som stod med de samme oplevelser og tanker om deres møde med systemet, som Monica Lylloff og hendes familie. Opslagene væltede ind i facebookgruppen.

“De havde troet, at de var alene. Det troede jeg jo også selv. Med #enmillionstemmer er der kommet et sted, hvor vi kan føle et fællesskab med andre i samme situation,” siger Monica Lylloff.

#### **Skræmmende beretninger**

Noget af det, som går igen i beretningerne er, hvordan det er den samme type kampe, handicap-familier må tage med kommunerne. Uanset hvilken diagnose børnene har, eller hvor man bor i landet.

“Det er skræmmende beretninger om

mennesker med et handicap, der ikke selv kan bestemme, hvor de vil bo. Som skal redegøre for, hvor lang tid de er om at gå på toilettet. Unge, der ikke kan få lov til at gå på en uddannelse, fordi de ikke kan få en ledsager med. Og det sker i et land, som skulle være et velfærdssamfund,” siger Monica Lylloff.

#### **Visitationen væk fra kommunerne**

Siden starten har #enmillionstemmer udviklet sig til en decideret borgerbevægelse. Facebookgruppen har nu næsten 30.000 medlemmer. Og før jul lykkedes det at samle nok underskrifter til, at Folketinget nu skal behandle et borgerforslag om at flytte handicapområdet væk fra kommunerne.

*Hvad er formålet med borgerforslaget?*

“Vi skal have adskilt visitationen, driften og betalingen, så vi kan få fagligheden og borgerens behov først frem for økonomien, som ofte kommer først nu, hvor det hele er samlet i kommunerne.”



**De havde troet, at de var alene. Det troede jeg jo også selv. Med #enmillionstemmer er der kommet et sted, hvor vi kan føle et fællesskab med andre i samme situation.**

## Hør Monica fortælle

I Levs nyeste podcast kan du høre Monica fortælle om sit liv med tre børn med handicap og #enmillionstemmer. Find podcasten på lev.dk.

*Hvad tror du, at der kommer ud af borgerforslaget?*

“Jeg ser for mig, at partierne forpligter sig til at gå i gang med et arbejde, som munder ud i en ændring af organiseringen. Så vi skal have skubbet så mange løsningsforslag som muligt ind i de kommende drøftelser.”

Monica Lylloff peger på, at det med #enmillionstemmer og borgerforslaget er blevet synligt, at de pårørendes kamp med kommunerne er et nationalt problem og ikke et problem for et enkelt handicapområde eller i en enkelt kommune.

“Vi er lykkedes med at gøre det til et anliggende for hele handicapområdet. Der er et behov for et samlet tryk fra hele området,” siger Monica Lylloff.

### Baner vejen for organisationerne

Hun slår fast, at #enmillionstemmers formål har været at starte et folkeoprør nedefra.

“Vi har vist, at når vi er mange nok, så er politikerne nødt til at lytte og handle. Jeg håber, at vi kan være med til at bane vejen, så de etablerede organisationer kan komme ind på Christiansborg og tage de egentlige forhandlinger og drøftelser, som de - og ikke vi - skal tage med politikerne, og som forhåbentlig kan føre til ændringer. På den måde kan vi og handicaporganisationerne supplere hinanden.”

### Beder kun om nødvendig hjælp

Det påvirker Monica Lylloff meget, at der ude i samfundet er en udbredt fortælling om, at mennesker med handicap og deres pårørende bare kræver og kræver.

“Folk glemmer, hvor besværligt og ydmygende det er at bede om hjælp. Vi vil faktisk helst undgå at få hjælp, og spørger kun om den hjælp, vi absolut har brug for. Den hjælp skal det ikke være nødvendigt, at handicappede og deres pårørende så ofte skal kæmpe umenneskelige kampe for at få.”



## Blå bog om Monica Lylloff:

Alder: 43 år

Gift med Søren

Mor til Kristoffer, der er 15 år og har diagnoserne atypisk autisme og ADHD, samt Emma og Sarah på 13, der er født 11 uger for tidligt. Emma har diagnoserne Cerebral parese, hydrocephalus og autisme, og Sarah har ADHD.

Uddannet jurist, og er p.t. på orlov for at passe sine børn.

Udgav i 2019 bogen “Seje mor” om livet som mor til tre børn med handicap.



# NÆRVÆR TRYGHED AKTIVITET



Birkegården er et lille overskueligt aktivitets og samværstilbud for udviklingshæmmede over 18 år. Vi har plads til 29 brugere. Rammerne er en herskabsvilla med højt til loftet og store lyse rum. Haven bruges året rundt - om vinteren som stedet hvor vi hver dag tænder båæ og får frisk luft. Vore brugere har til fælles at de har behov for ro og nærvær for at trives.

De har ofte en fortid på store aktivitets- og dagstilbud, og nogle har andre udfordringer end deres udviklingshandicap. Vores tilgang er neuropædagogisk, og vi oplever at brugerne falder til ro og bliver gladere. Når rammerne og hverdagen er overskuelig, løsner eventuelle konflikter op, og lysten vokser til at indgå i fællesskaber og aktiviteter. Birkegården har fungeret som aktivitetstilbud i 60 år. Både i hverdagen, og når vi holder fest og tager på udflugter og rejser, har vi fokus på, at den enkelte skal mærke livsglæde og føle sig tryk.



Aktivitetcentret Birkegården

Tranegårdsvej 73, 2900 Hellerup, Tlf. 3962 4117

# Nu kan du støtte Lev når du tanker benzin

*Lev har indgået sponsoraftale med energiselskabet OK, så nu kan du støtte Lev, når du tanker benzin hos OK*

AF CLAVS SYLVEST, KOMMUNIKATIONS-MEDARBEJDER I LEV | ILL. OK



Der er mange muligheder for at støtte Levs vigtige arbejde for at skabe bedre livskvalitet for mennesker med udviklingshandicap og deres pårørende – og nu også, når du tanker din bil. I hvert fald, hvis du tanker op hos OK. Lev og OK har nemlig startet et samarbejde.

Det var Levs næstformand, Ib Poulsen, der fik idéen til, at Lev skulle være en af de mange foreninger, som man kan støtte ved at tanke benzin hos OK.

”OK støtter i forvejen mange foreninger, der ligesom Lev spiller en vigtig rolle i civilsamfundet, og som gør en stor forskel for mange mennesker. Jeg synes derfor, at det er oplagt, at man selvfølgelig også skal have mulighed for at støtte Levs vigtige arbejde for mennesker med udviklingshandicap, når man tanker sin bil.”

Også CSR-ansvarlig i OK, Steffen Toft Spiele, er glad for den nye sponsoraftale med Lev:

”Ud over at støtte lokalsporten har OK en lang række sponsoraftaler med

forskellige foreninger, som gør en forskel for handicappede og andre særligt udsatte grupper i samfundet. Lev underbygger vores strategi på området, og foreningen har en stærk profil, som understøtter vores øvrige indsatser på handicapområdet.”

## Sådan fungerer det i praksis

Du kan støtte Lev med fem øre for hver liter, der tankes hos OK. Det koster ikke ekstra at tanke, da det er OK og selskabets forhandlere, som betaler støtten. Du skal bare melde dit OK Benzinkort til Levs sponsoraftale, så gives støtten, uanset om betalingen sker med benzinkortet, betalingskort eller i Tank & Betal-appen.

Lev kan få yderligere fem øre pr. liter, hvis du også har mobiltelefoni hos OK. På den måde kan du støtte foreningens medlemmer med i alt 10 øre, hver gang du tanker en enkelt liter.

Du kan læse mere på [www.ok.dk](http://www.ok.dk).



## Hvad skal pengene bruges til?

Alle midler, der bliver tjent ind, vil selvfølgelig gå til Levs arbejde, pointerer Ib Poulsen.

”Pengene vil helt sikkert blive brugt til aktiviteter, der kan give mennesker med udviklingshandicap et rigere liv. Og så håber jeg da også, at denne sponsoraftale kan bidrage til, at Lev bliver endnu mere synlige ude i befolkningen, og at det ad den vej kan give danskerne mulighed for at støtte det vigtige arbejde, som Lev udfører,” siger Ib Poulsen.



# Sommer- ferie i coronaens kølvand



AF ARNE DITLEVSEN | FOTO: PRIVATE

*Sommeren 2020 var dybt påvirket af coronaepidemien. Godt nok var Danmark delvist åbnet igen efter den totale lockdown i marts, men sommerferien var stort set begrænset til at skulle foregå inden for landets grænser eller i nogle af de nordiske lande. Og alle festivalerne var aflyste.*

*Det gav run på sommerhuse, de danske strande, legelände, Tivoli og alle andre danske forlystelser og museer.*

*Hvad er så mulighederne i år, hvis man har selv har et udviklingshandicap, eller hvis man er en familie med en søn eller datter med et udviklingshandicap?*

*Selv om vi ser ind i en sommer, hvor mange af os er blevet vaccinerede mod corona, så er det fortsat usikkert, hvilke muligheder der er for at tage en tur sydpå. Heldigvis ser det lige nu ud til, at mulighederne for at give den gas i Danmark er fine. Højskoler forbereder sommerkurser i stor stil. På festivalerne er usikkerheden stor, men der er trods alt håb. Og sommerlandet gør klar til at modtage familier både med og uden børn med handicap.*

*Vi prøver på de følgende sider at give et lille overblik over mulighederne. Og så kan du også læse om, hvad andre har af sommerferieplaner.*



# På Bakken og til Bora Bora

*Morten Deleuran på 25 år bor hjemme hos skiftevis sin mor og sin far. Morten, der har Downs syndrom, tager på ferie både med familie og venner*

## **Hvad er dine sommerferieplaner?**

"I år skal jeg i et lejet sommerhus ved Vesterhavet med min far, mine søstre, fars kæreste og hans søn.

Med min mor skal jeg i vores eget sommerhus. Ellers skal jeg bare slappe af. Og arbejdede lidt med YouTube og med en idé om en serie, der skal hedde Skuespillerhjørnet."

## **Hvad gjorde du sidste år under corona?**

"Sidste års sommer var vi hjemme. Jeg var i svømmepøl og lavede en glidebane i haven af en rulle våd plast. Startede med et slemt styrt og landede på min mave, der var tyk dengang. Så var vi også på Bakken i Dyrehaven. Det holder jeg meget af. Jeg kender ret godt den Pjerrot, der har optrådt der i mange år. Og jeg vil helt sikkert også lære den nye Pjerrot at kende."

## **Hvad er din bedste og værste ferieoplevelse?**

"Den bedste ferie var på Cypern, da jeg var lille. Der var pool og gratis sodavand. Der var nogle, der dansede mavedans, og

så dansede jeg mavedans for alle pigerne. De var vilde med mig. Jeg har ikke nogen dårligste ferie - for jeg har ALDRIG haft en dårlig ferie."

## **Hvad er din drømmeferie?**

"Min drømmeferie er at komme til Bora Bora med en smuk pige og være i poolen med en iskold sodavand - eller champagne. Men jeg vil også gerne til musikfestivaler. Og jeg har også lyst til igen at kunne spise på restaurant i København med min familie og mine venner."

## **Har det, at du har Downs syndrom, haft betydning for dit ferievalg?**

"Jeg plejer at holde ferie med min far og mor. Downs syndrom har ikke betydet, at vi har måttet droppe at tage et sted hen, som vi havde lyst til."

*Du kan i øvrigt læse mere om Morten på side 32 i dette blad, hvor han fortæller om at spille hovedrollen i en film.*



Snart er der sommerferie. Mange vil holde ferie i Danmark på grund af corona. Læs om sommerhøjskoler og årets festivaler. Og se, hvad andre gør i år.

# Tag på sommerhøjskole og fordyb dig i livet



En uge eller to på højskole kan være en fantastisk måde at holde sommerferie på. Man kan få nye venner og have det sjovt. Her kan du læse om tre forskellige højskoler.

*Fordybelse, nærvær, ud i naturen og kunst og kreativitet. Det er nogle af nøgleordene for de sommerhøjskoler, der håber at kunne åbne dørene for mennesker med udviklingshandicap i år. Nogle af højskolerne er helt nye, andre har flere år på bagen. Her er et kig på tre af mulighederne.*

## **Viborg sommerhøjskole**

”Min oplevelse er, at der mere generelt er et behov. Både i weekender og ferier. Mange mennesker med udviklingshandicap vil gerne det sociale, men mestrer det ikke selv, så jo mere vi kan hjælpe til og udvikle tilbud til deres fritid des bedre.”

Sådan siger Susanne B. Andersen, formand for Lev Viborg, og initiativtager til sommerhøjskolen for mennesker med udviklingshandicap i Viborg, der til sommer afvikles for fjerde gang. I år er temaet ”Hvad kan vi, når vi ikke kan noget?”. Det er en uge med fart og fordybelse for 25 mennesker med udviklingshandicap. Med hjælp fra en præst, en omsorgsklovn (der blot er sig selv) og formanden for beskæftigelsesudvalget i Viborg Kommune drøfter man ’kringler og kroge i livet’.



Følg med på  
Lev Viborgs  
Facebook-side



## Jysk Børneforsorgs sommer(hus)højskole og "Den nære højskole"

I Aarhus står Jysk Børneforsorg bag to nye sommerhøjskoler for mennesker med udviklingshandicap. Den ene er en daghøjskole i Aarhus, den anden er en uge i sommerhus i Harboøre ved Vesterhavet. Om baggrunden for de nye tilbud fortæller udviklingskonsulent og projektkoordinator Didde Christine Toft:

"Vi fik flere henvendelser fra forældre om, at de unge ikke havde et sted at tage på ferie. Mange forældre vil så tage deres søn eller datter hjem i ferien, men det er ikke nødvendigvis lykken en hel sommer for en ung på 22. Så vi gik i dialog med Anne Kjeld Pedersen fra Lev Aarhus om, hvad der var af muligheder. Det har så resulteret i to højskoletilbud til sommer. Generelt er der et behov for dem, som måske ikke kan se sig selv på en stor højskole. Derfor tilbyder vi ti unge og voksne en uges ophold i sommerhus. Hjælperne bliver frivillige pædagogstuderende. Der er desværre ikke plads til ledsagere og heller ikke mulighed for bevægelseshandicappede.

For dem, der har behov for at sove hjemme, har vi *Den nære højskole* i dagtimerne fra kl. 9-16. Vi har fået positiv respons og mange tilmeldinger allerede." *Den nære højskole* foregår på Diakonhøjskolen i Højbjerg, og deltagerne kan have ledsager med.

Didde Christine Toft forklarer, at der er stort fokus på at holde deltagerprisen nede: "Det skal være så billigt som muligt, for alle har ret til ferie."



Læs mere på Jysk Børneforsorgs hjemmeside (jyskbørneforsorg.dk)

## Djursland Folkehøjskoles sommerkurser

Hvis man er til en lidt større højskole, så er to uger i juli på Djursland Folkehøjskole en mulighed. Som de foregående år er der sommerkurser med forskellige temaer. Hvert sommerkursus indeholder to temauger og deltagerne møder også to hold undervisere - til gengæld er alle eleverne de samme i de 14 dage. Temaerne omfatter blandt andet musik og kunsthåndværk, sang, dans, cirkus, teater og country & western.

Forstander Heidi Vølcker siger om sommerkurserne:

"Alle mennesker har brug for et afbræk og en pause fra hverdagen. Alle mennesker har brug for at samle kræfter, at møde nye mennesker og at få ny inspiration til tilværelsen. Det gælder også mennesker med udviklingshandicap, og det er derfor, vi laver sommerkurser på Djurslands Folkehøjskole.

I de senere år har vi oplevet, at behovet for sommerkurserne og behovet for meningsfulde aktiviteter om sommeren stiger. Det hænger muligvis sammen med besparelser andre steder.

Ved at tage på et sommerkursus på højskole får deltagerne et forrygende ophold med masser af undervisning, hyggeligt samvær og oplevelser. Mange får venskaber for livet. Højskoleophold inspirerer deltagerne til at lære noget nyt. Det udfordrer deltagerne til at afprøve sig selv. Det giver selvtillid, og meget ofte opstår der nye og varige venskaber."

Normalt er der på Djurslands Folkehøjskole 65 elever ad gangen på sommerens kurser. I år er det, af corona-hensyn, begrænset til 60 elever ad gangen på de to 14-dages kurser.



Læs mere på Djursland Folkehøjskoles hjemmeside (djfh.dk)

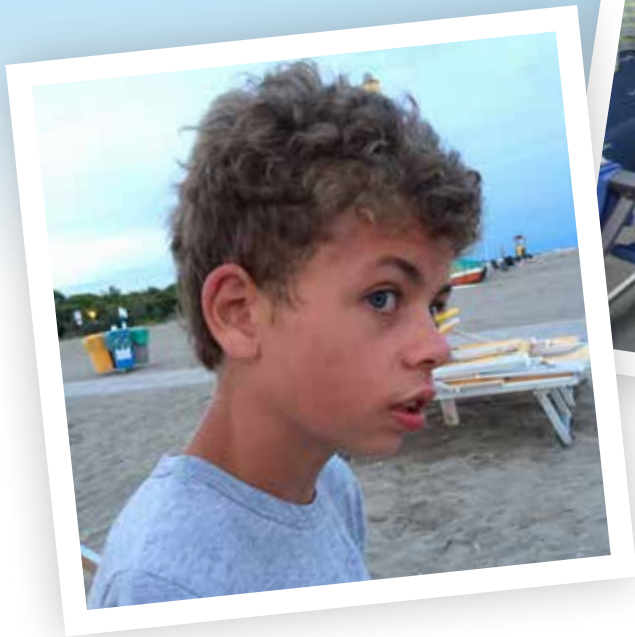
**"Højskoleophold inspirerer deltagerne til at lære noget nyt. Det udfordrer deltagerne til at afprøve sig selv. Det giver selvtillid, og meget ofte opstår der nye og varige venskaber."**

*Heidi Vølcker,  
forstander  
Djursland Folkehøjskole*

**"Det skal være så billigt som muligt, for alle har ret til ferie."**

*Didde Christine Toft,  
Jysk Børneforsorg*





# Turene med campingvogn betød frihed

*Søren Kronvang og hans familie har tidligere holdt nogle skønne ferier i Italien med campingvogn. I år skal han sammen med sin søn, Jakob, se på træer. Det elsker Jakob. Jakob er 18 år og har en genetisk fejl, der har givet ham udviklingshandicap og epilepsi. Han kan godt gå selv, men har hele tiden brug for en i nærheden, hvis han skulle få et epileptisk anfald - dem får han et par stykker af om dagen*

## **Hvad er dine sommerferieplaner?**

"Jakob er helt vild med træer, helst høje, slanke, gerne stedsegrønne træer; Jakob kan stå og beundre dem i lang tid. Derfor skal vi i år udforske Jyllands skove på nogle endags-ture. Skovene omkring Silkeborg, Rold Skov, Mols Bjerger vil være oplagte bud på nogle overkommelige dagsture med madpakke. Hvis vejret ikke spiller med, eller hvis Jakobs dagsform ikke lige er til lange ture, kan vi også bare tage ud til Moesgaard, hvor vi både har skov og strand.

Det er noget af det, vi har lært af corona: de gode oplevelser behøver ikke foregå langt væk.

Vi er så heldige at have en elektrisk tandem-cykel, hvor Jakob sidder forrest og

er spændt behørigt fast. Cyklen kan ganske let klappes sammen, så den kan fragtes på en almindelig jyde-krog. Vi skal helt sikkert have nogle ture på den."

## **Hvad gjorde I sidste år under corona?**

"Jakobs mor døde i april sidste år, så vi havde hverken overskud eller kræfter til det store i sommerferien; det blev blot til nogle dagsture i det østjyske."

## **Hvad er din bedste ferie-oplevelse med familien?**

"Det er turene med vores campingvogn. Den har givet os muligheden for at være os selv, uafhængige af andre og af faste

spisetider; vi har ikke følt os lukket inde på et hotelværelse og været tvunget til at spise måltider på en restaurant, hvor man skal vente på maden. Det fungerer bedst for os, når vi selv kan styre spisningen og tage hensyn til Jakobs behov.

I mange år tog vi til Norditalien med campingvognen. I praksis kørte jeg alene bilen og campingvognen derned og hjem, mens min kone, Jakob og hans to søskende tog toget eller flyet. Jeg hentede dem på baggården eller i lufthavnen, og vi havde tre til fire skønne uger lige ud til Adriaterhavet. Stranden dér er bred uden nogen former for klipper eller sten, og bunden falder jævnt og stille. Jakobs elsker at bade, når vandet er tilpas varmt; han har brug for, at han

meget stille og roligt kan gå nogle skridt sammen med mig - det kan snildt tage en halv time, inden vandet når os til maven.

Vores mange ferier i Norditalien står for mig som den ideelle ferieform for en familie med et udviklingshæmmet barn. Da vi så at sige selv havde vores hus med, var det ikke så dyrt, og vi kunne blive det samme sted i tre-fire uger. Det gav en skøn ro og mulighed for virkelig at falde til. Jakob - og selvfølgelig også resten af familien - elskede at tage til stranden om formiddagen og så bare blive der hele dagen; bade, læse, dase, dvæle, lege. Jakob holdt meget af at sidde i sin strandstol og kigge på alle de andre børn. Når han blev træt, fik han en lur på tæppet, eller vi gik de få meter op til campingvognen. Jakob er ikke så meget for søde sager, men den italienske is kunne han alligevel ikke stå for."

### **Hvad har det betydet for dit ferievalg, at du har en dreng med udviklingshandicap?**

"Både alt og intet! Min kone og jeg var enige om, at ferien skulle være for os alle; udover Jakob har vi som nævnt to raske børn, og de skulle have følelsen af, at vi holdt en rigtig ferie, at vi var (langt) væk hjemmefra, og at vi i det hele taget var ligesom alle de andre. Hvad man jo i bund og grund ikke er, når man har et udviklingshæmmet barn.

Der er ferieformer, som bare ikke egner sig til vores Jakob, storby-ferier eller ferier, hvor man skal flyve langt. Vi har fløjet med Jakob til både Gran Canaria og Rom, men det har ikke været nogen ubetinget succes. I Rom havde vi lejet en lejlighed med tagterrace. Det var et hit at sidde derude og spise aftensmad med udsigt over byens tage. Desværre havde vi ikke undersøgt, om der var elevator! Det endte med, at Ulla og jeg måtte slæbe Jakob op og ned i lejligheden et par gange om dagen. Den fejl begår man kun een gang!

Heldigvis er der masser af ferieformer, hvor udviklingshæmmede børn kan være med. Alle former for natur- og badeferier har passet fint til vores familie, bare det ikke var for anstrengende. Som nævnt har vi haft stor glæde af at have campingvognen som vores faste base.

Min erfaring er, at man skal kaste sig ud i det, selvom det nogle gange er lettere sagt end gjort. Vi har altid mødt en utrolig velvilje og hjælpsomhed på vores rejser



**"Min erfaring er, at man skal kaste sig ud i det, selvom det nogle gange er lettere sagt end gjort. Vi har altid mødt en utrolig velvilje og hjælpsomhed på vores rejser med Jakob."**



Øverst Søren Kronvang og Jakob.

Herover Jakob med sin storebror.

med Jakob; når det går op for mennesker, at Jakob er udviklingshæmmet, er de bare så fleksible og hjælpsomme. Det er en utrolig glæde at opleve den solidaritet, som mennesket er i stand til at vise. Og så er det bare livsvigtigt at have nogen gode oplevelser sammen. At det hele ikke bare bliver grå corona-hverdags-trummerum, men at man sagtens kan have meget positive og livsbekræftende oplevelser sammen med sit udviklingshæmmede barn."

# Snyd ikke dig selv for ledsagelse



*For mange mennesker med udviklingshandicap er det helt afgørende, at man kan få ledsagelse, hvis man skal på ferie eller til festival. Men mange får ikke den ledsagelse, de har ret til*

Mennesker med handicap, som ikke kan færdes på egen hånd, kan have ret til *socialpædagogisk ledsagelse efter servicelovens §85* i forbindelse med en kortere ferie i Danmark. Det fremgår af en principafgørelse fra Ankestyrelsen. Selvom man har en omfattende funktionsnedsættelse, som betyder, at man ikke kan rejse alene, så har man ret til - så vidt muligt - at blive kompenseret, så man kan leve og udfolde sig som andre, der ikke har en funktionsnedsættelse.

En anden mulighed for *ledsagelse efter servicelovens §97*. Ledsagelsen giver mulighed for at deltage i aktiviteter efter eget valg - eksempelvis en tur i biografen eller til sport. Ved vurdering af, om man er berettiget til denne ledsageordning, skal der blandt andet lægges vægt på, at man ikke kan færdes alene uden for hjemmet, at man kan efterspørge individuel ledsagelse uden socialpædagogisk indhold, og at man har forståelse for indholdet i aktiviteten.

Den såkaldte *udlandsbekendtgørelse* siger, at det er muligt at tage ledsagelse efter §97 med til udlandet under kortere ophold. Bekendtgørelsen indeholder en oversigt over de bestemmelser i serviceloven, man har ret til at tage med til udlandet. Ankestyrelsen har udtrykt, at ”en rejse på 14 dage i udlandet kan almindeligvis betegnes som et kortvarigt ophold”.

Derudover kan beboere i botilbud *købe* ledsagelse af egne midler. *Tilkøbt ferie-*

*ledsagelse* skal ligge ud over den støtte og ledsagelse, som beboerne i et botilbud har ret til ifølge loven. Det er alene botilbudets ledelse, som bestemmer, om man vil tilbyde sine beboere at tilkøbe socialpædagogisk ferieledsagelse.

Prisen for den tilkøbte ferieledsagelse skal beregnes på baggrund af både de direkte og indirekte omkostninger, som er forbundet med ydelsen af ledsagelsen. Det vil eksempelvis både sige personalets løn (inkl. tillæg, feriepenge osv.) og en andel af de administrative omkostninger.

## **Lev: Svært at få ledsagelse - især for de mest sårbare**

Lev har både før og efter den såkaldte tilkøbslov blev vedtaget i Folketinget været meget kritiske over for både den og i det hele taget det niveau af ledsagelse, der bliver givet. I oktober sidste år gennemførte Lev en undersøgelse af niveauet af ledsagelse, og svarene fra mere end 1.000 pårørende viste, at en stor del af beboerne - især de mest sårbare - nærmest ikke modtager nogen ledsagelse overhovedet. Mange modtager mellem nul og to timers ledsagelse uden for deres botilbud om måneden.

Mange af Folketingets partier har anerkendt, at der kan være et problem, men der har ikke været den store vilje til at gøre noget ved det. I forbindelse

med finanslovsforliget i slutningen af 2020 var deres 'løsning' at bevilge 16 millioner kroner til en 'forsøgsordning' med et klippekort på ekstra 12 timers ledsagelse til modtagere af ledsagelse efter §97. Personer, der modtager socialpædagogisk ledsagelse (§85), er ikke omfattet af reglerne for klippekortet.



Læs mere på Levs hjemmeside (lev.dk)



# ULF Ferie har blikket rettet mod Danmark i 2021

*Tvunget af omstændighederne har ULF Ferie i år droslet ned for charterturerne og skruet op for spændende ture og oplevelser inden for landets grænser*

Siden 2000 har ULF Ferie under ULF (Udviklingshæmmedes Landsforbund) årligt sendt mennesker med udviklingshandicap på charterrejser til blandt andet Grækenland og Spanien. Den første tur gik til Kos.

”Vores målgruppe var fra starten mennesker med et udviklingshandicap, som ikke selv kunne booke en ferie eller rejse uden ledsager. Med ULF Ferie fik de også mulighed for at rejse sammen med andre og ikke kun dem, de boede sammen med, eller dem de var sammen med i deres fritidstilbud. Og man rejser altid sammen med frivillige,” fortæller formand for ULF, Lars Gjermandsen.

I 2020 var der som for alle andre rejsearrangører lukket for dette på grund af corona. Også i 2021 sætter corona sine begrænsninger for charterrejser. Derfor er fokus for ULF Ferie på korte ture inden for Rigets grænser. Lige pt. er der planlagt ture til Cirkusrevyen, Fyn og Ærø og Endelave.

”Vi synes også, at der er dejligt i Danmark. Så i år har vi ekstra fokus på at tilbyde noget af det skønne, som Danmark har at byde på,” siger Lars Gjermandsen.

Desuden laver ULF Ferie sammen med ULF og ULFs kredse lokale aktiviteter. Der er således planlagt en tur til Givskud Zoo, kanotur på Kongeåen og meget mere. Men de, der længes efter sydens sol og lækker buffet, må vente lidt endnu.

”Vi får dagligt opringninger fra medlemmer om, hvornår de igen kan komme ud og rejse. Vi regner med, det først bliver i 2022,” siger Lars Gjermandsen.



Følg med på [www.ULF.dk](http://www.ULF.dk) om, hvad der sker vedrørende ULF Ferie og øvrige aktiviteter.



## Lars' sommerferie bliver endagsture rundt i Danmark

*Lars Gjermandsen, formand for ULF, drømmer om en safaritour. I år kan han se frem til en tur i Cirkusrevyen*

### Hvad er dine sommerferieplaner?

”Endagsture i Danmark, blandt andet til Cirkusrevyen.”

### Hvad gjorde du sidste år under corona?

”Der var jeg med kulturhuset i Kolding på ture. Jeg fik afløst en ferie med ULF Ferie.”

### Hvad er din bedste og værste ferieoplevelse?

”Den bedste var med ULF til Malta, den værste en uge i camping med nogle venner!”

### Hvad er din drømmeferie?

”En safaritour, hvor man kan komme tæt på dyrene.”

### Betyder det, at du har et udviklingshandicap, overhovedet noget for dit ferievalg?

”Ja, det gør det. Jeg har brug for hjælp til planlægning, for det betyder rigtig meget for mig, at jeg ved, at der er styr på alt det praktiske.”



# Sulten efter festivaler er glubende

Nye og gamle festivaler håber at kunne byde velkommen til en fed sommerfest. Men usikkerheden er stor



I Skanderborg håber Lasse Mortensen, leder af Sølund Musik-Festival, at årets planlagte kæmpefest i juni kan afvikles – også selv om den ikke bliver så kæmpe, som den plejer. Men usikkerheden er stor her mindre end tre måneder før portene åbnes:

”Vi afventer politikernes beslutninger. Vi har nedsat en arbejdsgruppe, der arbejder med forskellige løsninger. Vi frygter lidt at restriktionerne bliver så omfangsrige, så det bliver sværere og sværere at nå at lave en festival.”

*Tror du, at der bliver begrænsninger i antallet af besøgende – og på anden måde?*

”Det er vi ikke i tvivl om. Tænk på, at vi skal op på 1000-1500, før det giver mening. Det er umiddelbart svært at se, hvordan vi når dertil på cirka 60 dage. Desuden kommer restriktionerne med coronapas, hurtigtest, sprit, ekstra rengøring osv. osv.”

Lasse Mortensen er ikke i tvivl om, at festivalgængerne virkelig savner deres festival, der sidste år slet ikke kunne afvikles:

”Vi har konstant fyldt indbakke og telefonsvarer. Der er faktisk ingen sjove beskeder, for det er dybt alvorligt for vores elskede gæster, at de ikke kan komme på deres egen festival. De er virkelig ulykkelige. Nogen truer politikerne samt os, og andre vil smadre hele Danmark, hvis ikke der kommer en festival. De mener det, så det er bestemt ikke for sjov. Vores gæster er max presset. Mange græder rigtig meget, tigger og beder til, at de må komme og feste med deres kæreste, venner og familie. Så det hele er faktisk noget værre lort.”

Inden udgangen af april bliver det afgjort, om Lasse Mortensen og Sølund Musik-Festival kan lave en mindre festival med max 1000 gæster om dagen i tre-fire dage.

”Det er meget sent, men folk er virkelig ’sultne’ på at komme, så vi håber, billetterne bliver revet væk.”



Læs mere på Sølund Musik-Festivals hjemmeside ([solundfestivalen.dk](http://solundfestivalen.dk))

## Ny festival på vej i Viborg

Mens flere gamle festivaler er meget usikre på, hvad de kan tilbyde i år – og nogle allerede har besluttet at vente til næste år – så satser man i Viborg på, at en helt ny endags-festival kan afvikles i år. Initiativtager er Lev Viborg i et samarbejde med andre foreninger, der arbejder for udsatte/udstødte eller mennesker med handicap. Formand for Lev Viborg, Susanne B. Andersen, er helt enig med Lasse Mortensen i, at behovet for en fed fest er stor:

”Vi trænger virkelig til det,” siger hun.

Festivalen forventes afholdt inden udgangen af august på området ved Grønhøj Kro. Dagen bygges op med et stort navn med blandt andet brugerbands før og efter.



Følg med på Lev Viborgs Facebook-side



**”De er virkelig ulykkelige, nogen truer politikerne samt os, og andre vil smadre hele Danmark, hvis ikke der kommer en festival.”**

*Lasse Mortensen,  
leder af Sølund Musik-Festival*

Hold desuden øje på [lev.dk](http://lev.dk) og i andre medier om sjove og spændende aktiviteter i nærheden af dig.



# Mads åbner døre

*Levs formand, Anni Sørensen, kunne rigtig godt tænke sig at tage til udlandet i sommerferien. Men måske ender det med en tur i sommerhuset. Heldigvis vil hendes søn, Mads, stadig gerne holde ferie med mor, far og resten af familien*

## Hvad er dine sommerferieplaner?

”Vi har endnu ikke lagt os fast på sommerferieplaner for i år. Vi har en stor udlængsel og vil rigtig gerne gennemføre vores udsatte ferie til Spanien. Men corona-situationen gør, at vi venter med den endelige beslutning. Hvis vi ikke kan komme til udlandet, vil vi holde ferie i vores sommerhus og rejse rundt til smukke steder i Danmark, besøge venner og familie og forkæle os selv. Og Mads skal naturligvis være med til at beslutte disse planer og være en del af vores ferie. Mads er snart 25 år, og han holder også ferie sammen med de andre unge på Jobkollegiet, hvor han bor. Men heldigvis vil han også gerne holde ferie sammen med sin far og mor og resten af familien.”

## Hvad gjorde I sidste år under corona?

”Vi aflyste vores planlagte tur til Spanien og tilbragte en skøn ferie i Nordtyskland og Danmark med masser af gode oplevelser, smuk natur, spændende byer, besøg hos venner og familie, afslapning, forkælelse og god tid.”

## Hvad er din drømmeferie med Mads?

”Det er at rejse til et land, vi endnu ikke har besøgt sammen. At opleve anderledes kultur, vejr, natur, byer osv., møde spændende mennesker og have TID til at være sammen, tid til at opleve, hygge, forkæle os selv.”

## Hvordan er det at rejse med Mads?

”Vi har udelukkende haft gode oplevelser i forhold til Mads: Hensyn, positive kommentarer og positiv særbehandling og en stor respekt om og for ham og os som familie. Han har været medvirkende til, at vi har talt mere med flere og andre end ellers, og han har været genstand for megen positiv opmærksomhed.

Vi har naturligvis altid skullet tage hensyn til hans særlige behov: Ikke for mange hurtige skift, ikke gå for langt etc., men dette har aldrig forhindret os i at få fede ferieoplevelser sammen.”

**”Han (Annis søn, Mads, red.) har været medvirkende til, at vi har talt mere med flere og andre end ellers, og han har været genstand for megen positiv opmærksomhed.”**

# Læs om KLAPjobs resultater i ny rapport

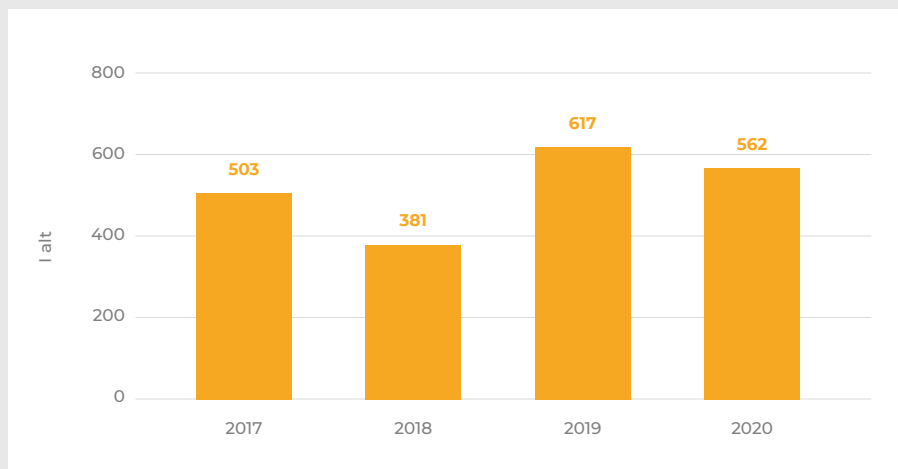
AF LISA BRUUN HEBBELSTRUP, KOMMUNIKATIONSMEDARBEJDER I LEV

**Hvor mange kommer i skånejob gennem KLAPjob? Hvor gamle er de? Hvilke virksomheder arbejder de i? KLAPjob udgiver for første gang en årsrapport om sine resultater**

I en ny årsrapport giver Levs beskæftigelsesindsats, KLAPjob, indblik i nøgletallene for de mange ansættelser af mennesker med kognitive udfordringer, som KLAPjob hvert år står bag på det almindelige arbejdsmarked. Årsrapporten 'KLAPjob i tal 2020' er lavet til gavn for samarbejdspartnere, politikere og andre interesserede.

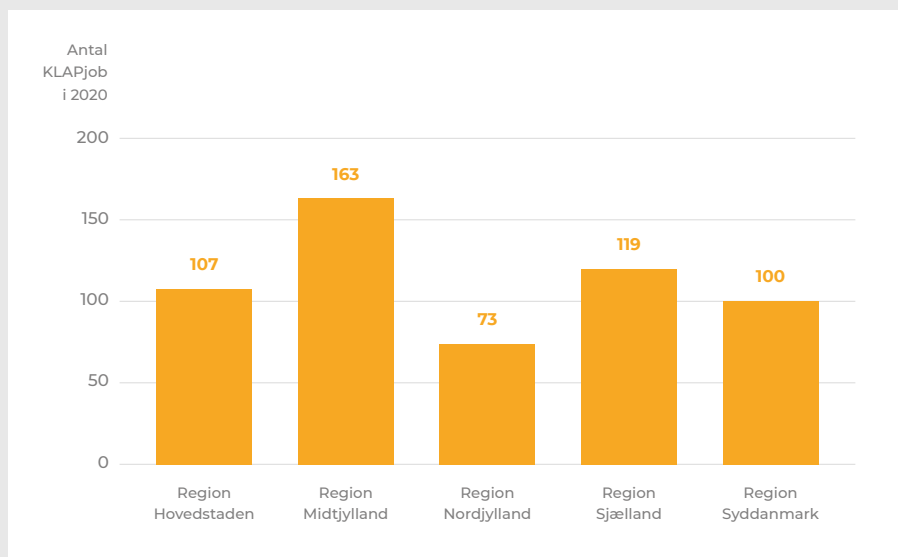
Du kan her se en række af KLAPjobs resultater fra rapporten.

## HVOR MANGE HJÆLPER KLAPJOB I ARBEJDE?



Siden opstarten i 2009 har KLAPjob lavet mere end 4000 ansættelser. Figuren viser, hvor mange KLAPjob, der er lavet hvert år siden 2017. I 2020 blev det til 562 nye stillinger til mennesker med kognitive handicap på det ordinære arbejdsmarked. Det tal skal ses i lyset af coronanedlukningen, som betød, at KLAPjob i en tid ikke kunne oprette job. Nedgangen i jobtallet i 2018 skyldtes, at KLAPjobs aktiviteter blev nedskaleret i en periode grundet usikkerhed omkring den videre finansiering.

## HVOR BOR KLAPJOB-MEDARBEJDERNE?



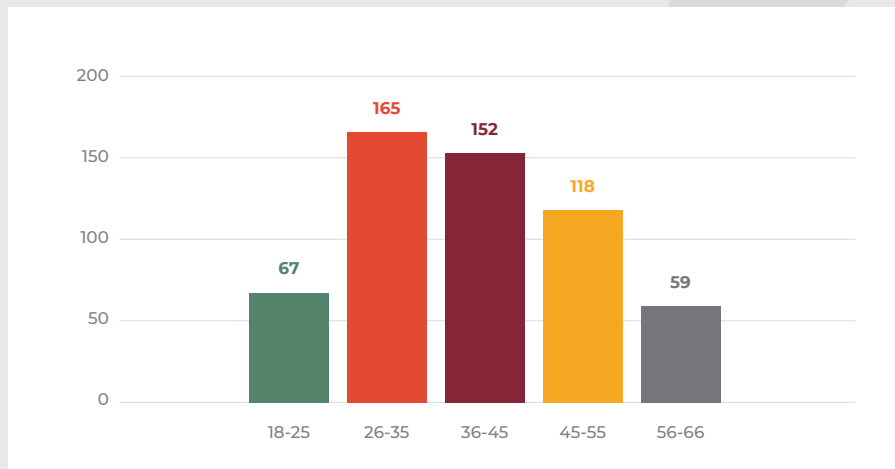
KLAPjob laver job i hele Danmark. Der er dog flere, der får KLAPjob i Region Midtjylland og Region Sjælland end i de øvrige regioner. Til sammenligning er Region Hovedstaden underrepræsenteret i forhold til, hvor mange mennesker, der bor her. I 2020 indgik KLAPjob en samarbejdsaftale med Københavns Kommune, der skal være med til at øge antallet af KLAPjob i hovedstadsområdet.





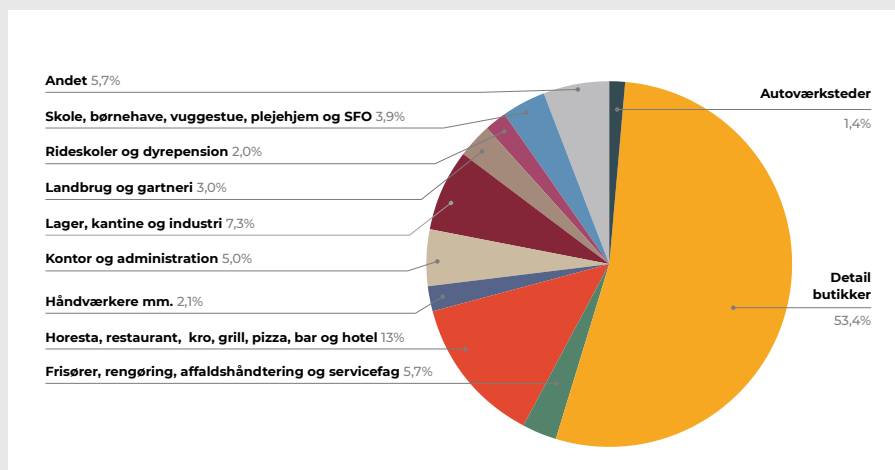
Du finder hele  
årsrapporten på  
klapjob.dk

## HVOR GAMLE ER KLAPJOB-MEDARBEJDERNE?



Her kan du se borgernes alder på det tidspunkt, de blev ansat i et Klapjob. Gennemsnitsalderen er 39,6 år og bliver sandsynligvis lavere fremover, da Klapjob nu har særligt fokus på at hjælpe flere unge i arbejde efter deres STU (Særligt Tilrettelagt Ungdomsud-dannelse). For at komme i Klapjob skal borgeren have fået tildelt førtids-pension eller fleksjob af kommunen.

## I HVILKE BRANCHER ARBEJDER KLAPJOB-MEDARBEJDERNE?



KLAPjob-medarbejderne skaber økonomisk og social værdi i en lang række virksomheder, primært i den private sektor. Over halvdelen af alle Klapjob bliver skabt i detailbranchen, særligt i Rema 1000 og supermarkederne i Salling Group: Bilka, Føtex og Netto. I årsrapporten kan du se en oversigt over de 30 virksomheder, der ansætter flest i Klapjob.



Kender du en, der skal være ildsjæl i Lev Magasinet, så skriv til os på [redaktion@lev.dk](mailto:redaktion@lev.dk). Det er vigtigt, at det handler om ildsjælens fritid og ikke hans eller hendes professionelle arbejde.

”

Der bliver knyttet bekendtskaber på tværs, der opstår fortrolighed, og der dannes netværk, som udvikler sig – så ensomheden brydes.

# ”Det har altid været en naturlig del af mit liv at gøre noget for andre”

*Mennesker med udviklingshandicap er et omdrejningspunkt i Jonna Nilssons liv. Hun har arbejdet inden for handicapområdet stort set siden 1967, og hendes fritid bruger hun blandt andet som frivillig i værestedet Kulturbutikken i Løgstør - blandt andet med at arrangere en stor Kandis-fest*

AF ARNE DITLEVSEN – FOTO: PRIVAT

## Hvorfor er du blevet frivillig i Kulturbutikken?

”I en kort periode var jeg bostøtte i Løgstør Kommune. Her kom jeg til at kende Mogens (Barchow, der er leder af værestedet Kulturbutikken, red.). Han spurgte, om jeg kunne tænke mig at være frivillig i forbindelse med klubbens årlige Kandis-fest.

Den var jeg med på. Så nu har jeg været frivillig her i fire år. Jeg hjælper med at servere mad, rydde op og hygge om de 850 gæster,” fortæller Jonna. En stor stab af frivillige – med eller uden udviklingshandicap – foruden klubbens personale står for hele arrangementet, som Jonna kalder Kulturbutikkens ’mesterværk’.

Men det frivillige arbejde stopper ikke her, for Jonna er også dybt involveret i Ældre Sagens julearrangement i samarbejde med Kulturbutikken.

”Kulturbutikken har de seneste år indgået et samarbejde med Ældresagen i Løgstør omkring juleaften. Der er behov for at dele denne særlige aften med andre, og derfor har frivillige hos Ældre Sagen taget initiativ til at afholde en gammeldags jul i Ældre Sagens regi. Julemaden leveres af Kulturbutikken. De sidste år har udviklingshandicappede deltaget i julefesten med stor succes.

Der bliver knyttet bekendtskaber på tværs, der opstår fortrolighed, og der dannes netværk, som udvikler sig – så ensomheden brydes. Min mand, Per, og jeg er primus motorer i samarbejdet, da vi har et ben i hver lejr – både som frivillige i Ældre Sagen og i Kulturbutikken.”

## Hvad får du ud af at være frivillig?

”Det har altid været en naturlig del af mit liv at gøre noget for andre. Glæderne ved det overskygger de problemer, der kan være i det daglige.”

”I amtet løste vi de opgaver, der kom. Det handlede om at støtte borgerne i deres ønsker og behov, som medvirkede til en så normal tilværelse som muligt. Nu fylder administrative opgaver desværre alt for meget. Den manglende fleksibilitet påvirker udviklingshandicappedes livskvalitet.”

Jonna fylder derfor nogle af hullerne i borgernes liv ud med sit frivillige arbejde.

## BLÅ BOG

Jonna Nilsson er 72 år. Hun startede i 1967 som omsorgsassistent-elev på Sølund i Skanderborg. I mange år har hun nu arbejdet som hjemmevejleder i Aalborg Kommune. Og selv om hun er begyndt at tænke på pensionen, så er hun stadig på fuld tid, fordi hun har ”verdens bedste job”.

Jonna er gift med Per. Sammen laver de frivilligt arbejde i blandt andet værestedet Kulturbutikken i Løgstør og Ældre Sagen.

Og så har Jonna og Per schæferhunden Nabia, der bliver luftet i de naturskønne omgivelser omkring Trend.

Når Jonna engang går på pension, har hun en plan om at skrive en bog om sine oplevelser med mennesker med udviklingshandicap først under staten, så amtet og nu kommunen.



AF THOMAS HOLBERG,  
POLITISK KONSULENT I LEV

# Udsigt til ændringer af STU'en

**Som centralt medlem af STU Alliancen har Lev været med til at udarbejde et politikatalog med forslag til forbedringer af STU'en. Undervisningsminister Pernille Rosenkrantz-Theil og undervisningsordførere blandt både opposition og støttepartier har taget godt imod forslagene. Og ministeren har givet udtryk for, at hun er villig til at se på området, når der er kommet styr på corona-situationen**

Siden en evaluering af STU i 2017 dokumenterede en række udfordringer ved uddannelsen, har Lev som centralt medlem af STU Alliancen arbejdet for politisk fokus og forbedringer af ungdomsuddannelsen for unge med særlige behov. STU Alliancen består af repræsentanter for både brugere, udbydere og ansatte med interesse i STU'en, og den har vist sig at være en slagkraftig alliance, som har gjort et indtryk på Christiansborg.

I STU Alliancen er der en fælles opfattelse af, at der er fire udfordringer på området, der bør gøres noget ved:

- 1) Unge i målgruppen har ikke altid tilstrækkelig indflydelse på valget af uddannelsesstilbud
- 2) Der mangler overblik over valgmulighederne for de unge
- 3) Der er ingen kvalitetskrav til skolerne – ingen regler om tilsyn eller godkendelse

4) De unge oplever store problemer i overgangen til det, som kommer efter STU'en

På en møderække har Lev, sammen med andre repræsentanter for STU Alliancen, fremlagt disse udfordringer for en bred kreds af politikere herunder undervisningsminister Pernille Rosenkrantz-Theil. Politikerne kunne godt se problemerne og viste både stor sympati og opbakning. De var enige med alliancen i behovet for løsninger, og de ville gerne arbejde videre med problematikken. Så kom corona sidste forår, og processen gik lidt i stå.

## **Politikatalog**

For at sparke gang i processen igen udarbejdede alliancen sidste efterår et politikatalog med forslag til løsninger.

Kataloget indeholder forslag om oprettelse af en uddannelsesportal, der kan give overblik over skoler og uddannelsesmuligheder på

STU-området. Det bliver også foreslået at stramme visitationen, så kommunens eget STU-tilbud ikke kan deltage i beslutningen om valg af STU. Den unges ønske til valg af STU skal skrives ind i uddannelsesplanen. Hvis kommunens beslutning ikke stemmer overens med den unges ønske, skal der gives en *faglig* begrundelse. Der bør også indføres uddannelsesstilsyn med STU-skolerne. Endelig peger kataloget på behovet for en overbygning og særligt tilrettelagte beskæftigelsesforløb for den del af målgruppen, hvor beskæftigelse er relevant. (STU Alliancens politikatalog kan findes på Levs hjemmeside.)

Politikkataloget blev i efteråret 2020 præsentet på en ny møderække med ordførerne og et møde med Børne- og Undervisningsministeren – igen med positiv respons.

### Samråd i Folketinget

I starten af februar havde Ellen Trane Nørby (V), Anni Matthiesen (V) og Jens Henrik Thulesen Dahl (DF) indkaldt til samråd i Folketinget. Omdrejningspunktet for samrådet var en konkret sag fra Silkeborg, men også STU Alliancens politikatalog, som Pernille Rosenkrantz-Theil havde med og citerede fra under mødet. Børne- og Undervisningsministeren anerkendte, at der var udfordringer på området, og hun mente, at alliancens forslag var et godt udgangspunkt for løsninger og det videre arbejde. Hun ville gerne have været i gang med opgaven, men håndteringen af corona havde lagt beslag på ministeriets ressourcer. Adspurgt af oppositionen om en tidshorison svarede hun, at hun med forbehold for corona stærkt gik fra, at man kom i gang med arbejdet i løbet af 2021.

### Finansiering og organisering af STU'en

Mest interessant på samrådet var måske nok ministerens bemærkninger om problemerne med uvildig visitation og de unges mang-

lende mulighed for at påvirke valget af STU. Her mente hun, at der bør kikkedes på den nuværende finansiering og organisering af STU-området, fordi den giver nogle uheldige økonomiske incitamenter. Selvom Pernille Rosenkrantz-Theil på ingen måde lagde sig fast på en endelig model, kan man vanskeligt tolke hendes udtalelse anderledes end, at den nuværende kommunale forankring er i spil.

### Analysen – hvad kommer der til at ske

Intet er givet eller garanteret i politik, hvor alle forudsætninger kan blive ændret på ganske kort tid. Men alt andet lige er det min vurdering, at sporene er lagt til en række ændringer på STU-området. Det er overvejende sandsynligt, at der kommer ændringer, når det gælder tilsyn og certificering af STU-skoler, ligesom jeg også ser oprettelsen af en uddannelsesportal i nær fremtid - afhængigt af corona-udviklingen. Men herudover venter der en meget svær og kompleks diskussion om STU-områdets forankring og finansiering – en debat med åbenlyse paralleller til den overordnede debat om handicapområdet, som kører for tiden. Udfaldet af denne diskussion er meget mere usikker. Uanset hvad er det helt sikkert en diskussion, som både Lev og STU Alliancen vil følge nøje og forsøge at præge udfaldet af.

### Overgang og overbygningen

Endelig er der spørgsmålet om overgangen efter STU, overbygning og særligt tilrettelagte beskæftigelsesforløb for den del af målgruppen, hvor arbejdsmarkedet er relevant. Det er helt sikkert også et område, hvor der er bred erkendelse af problemet og vilje til at drøfte ændringer og løsninger. Men meldingen fra politikerne er også, at man først vil se på problemerne i selve STU'en og så i anden omgang overgangen efter STU og forholdet til beskæftigelsessystemet.



**”Mest interessant på samrådet var måske nok ministerens bemærkninger om problemerne med uvildig visitation og de unges manglende mulighed for at påvirke valget af STU.”**

*Thomas Holberg,  
Politisk konsulent  
i Lev*



Lev og andre organisationer vil gerne ændre STU'en. Blandt andet skal den unge have mere indflydelse på valget af uddannelse. Og det vil også være godt med en uddannelsesportal på nettet, hvor man kan læse om alle STU-skolerne. Ministeren og andre politikere er enige med Lev i, at der skal gøres noget så hurtigt som muligt.

### MEDLEMMER AF STU ALLIANCEN

Lev, Foreningsfællesskabet Ligeværld, Danske Handicaporganisationer, HKI Consentio, CP Danmark, Hjerneskadeforeningen, ADHD-foreningen, Landsforeningen Autisme, Muskelsvindfonden, Danmarks Lærerforening, Produktionsskoleforeningen, Foreningen af Frie Fagskoler, Efterskoleforeningen, Skolelederforeningen v. Faglig klub for ledere i specialskolerne, LOS – de private sociale tilbud, Glad Fonden, Uddannelsesforbundet, Socialpædagogerne.

# DANMARKS BEDSTE SPECIALSKOLE

HELHEDSTILBUD TIL UDVIKLINGSHÆMMEDE



STU 24 timer i  
døgnet



Ungdomsliv - Fællesskab - Kommunikation -  
Musik - Kunst - Friluftsliv

[www.limfjordsskolen.dk](http://www.limfjordsskolen.dk)

## Denne annonceplacering kan blive din!

Kontakt Lev's annoncepartner,  
Vendemus for at høre mere.

**vendemus**   
[væn'de:mus]  
- dedikeret til nichemedier

# Fjordstjernen ... et enestående valg

## Fjordcentret tilbyder beskyttet beskæftigelse § 103

*"Vi kan – vi vil – vi gør sammen"*

### Meningsfuldt arbejdstilbud

Fjordcentret tilbyder et aktivt og kreativt arbejdstilbud med fokus på meningsfulde arbejdsopgaver og udvikling af kompetencer. Dagligdagen bærer præg af at ligne en arbejdsplads, hvor den enkelte bruger får mulighed for at udnytte og udvikle sine kompetencer, interesser og færdigheder. I samarbejde med borgeren planlægger vi en arbejdsdag, der giver både mening og en følelse af at kunne bidrage og udføre en værdifuld indsats i hverdagen.

Fjordcentret er for alle voksne med funktionsnedsættelser. Vi har både pædagogisk og sundhedsfagligt personale, og hjælper gerne mennesker med mange forskellige behov og udfordringer.

### Nogle af vores jobmæssige aktiviteter:

- \* Køkkenarbejde i vores storkøkken.
- \* Udbringning af mad.
- \* Udgivelse af Fjordstjernenyt.
- \* Have- og pedalarbejde.
- \* Produktionsarbejde.
- \* Vedligeholdelse og reparation af ting.
- \* Vask af tøj i vores vaskeri.
- \* Rengøring.
- \* Sortering af affald.
- \* Postomdeling.

Vi vil løbende udvikle og udvide vores tilbud i forhold til vores borgeres evner og interesser.

### Kontakt

For yderligere oplysninger og rundvisning kontakt:  
Centerleder Carsten Weng  
Mail: [cawe@fjordstjernen](mailto:cawe@fjordstjernen)  
Mobil: 44128501



### Om os

*Fjordstjernen er et bolig- og sundhedscenter - et privat bosted for voksne handicappede og ældre borgere visiteret fra kommuner i hele landet.*

*Fjordcentret er et Samvær og Aktivitets tilbud (§104) som også tilbyder Beskyttet beskæftigelse (§103)*

*Vores værdier bygger på dialog, anerkendelse, medbestemmelse, respekt samt nærvær og omsorg tilpasset den enkelte.*

*Vi er beliggende ved havnefronten i Holbæk nær Holbæk Centrum.*

Læs mere på vores hjemmeside: [www.Fjordstjernen.dk](http://www.Fjordstjernen.dk)



VÆR EN  
DEL AF ET  
FÆLLES-  
SKAB

## Savner du et fællesskab med andre unge?

Vil du være med til at starte en lokalkreds for unge med særlige behov i din by?

Du kan være med til at planlægge og skabe aktiviteter og oplevelser – samtidig med at du kan gøre en forskel for andre unge i dit lokalområde.

Du kan være med til at påvirke politikerne i dit lokalområde, så unge med særlige behov bliver hørt i forhold til deres situation.

I ULF-ungdom har vi erfaring med, at du gennem bestyrelsesarbejdet får et større netværk med andre unge og får mulighed for at deltage i sociale aktiviteter.

Vi har både sjove og hyggelige aktiviteter, hvor vi lærer nye ting og udvikler os. Det kan for eksempel være en tur i zoo, fællesspisning eller at deltage i bestyrelsesmøder.

Du får støtte af ULF-ungdom til at starte lokalkredsen.

Du må meget gerne spørge dine venner, om de har lyst til at starte en lokalkreds sammen med dig.

### Synes du, at det lyder spændende?

... så tøv ikke med at kontakte ULF-ungdom på mail: [line@ulf.dk](mailto:line@ulf.dk) eller på tlf. 75 72 46 88.

ULF  
UNGDOM

Skuespiller Mortens opfordring til alle:

# Følg jeres drømme

- og hvis I har lyst til at blive  
skuespiller, så er det det, I gør

AF LARS EGE | FOTOS: FILMHOLDET



Morten under  
indspilning af de  
sidste scener  
i april måned.

Lev Magasinet har talt med Morten Deleuran, der er den mandlige hovedperson i kortfilmen "Stadig mig". Morten er vild med film, og han laver sine egne på YouTube. Hvad driver ham? Og hvad er hans råd til alle os andre, der har de samme - eller vores helt egne drømme?

**H**vad har det betydet for dig, Morten, at få en hovedrolle i en spillefilm?  
"Det betyder faktisk alt for mig, for jeg er faktisk ny i denne her filmverden. Det er mega fedt."

Har du øvet dig i noget inden optagelserne?  
"Ja, det har jeg. Jeg vidste på en måde i forvejen, hvad det gik ud på. Har altid drømt om at blive skuespiller. Og så har jeg øvet sammen med instruktøren Sarah, og med min søster."

Var det noget med at træne replikker eller den slags?  
"Ja, det var det faktisk. Jeg synes det var let. For jeg havde de rigtige folk til at hjælpe mig. Jeg skulle lære meget udenad. Men jeg fik et skub af både min søster og instruktøren. Fra jeg





Morten i 'stjernesker'.



Filmholdet under optagelserne. Det er instruktøren Sarah Carlsen th.

var lille har jeg set meget film. Og jeg lærte at læse og skrive på den måde, at jeg skrev underteksterne ned på en masse film og lærte dem udenad."

*Det var da genialt! Men skulle man ikke lære at læse og skrive i din skole?*

"Ja, det skulle man, men vi gjorde det anderledes, fordi jeg jo er udviklingshæmmet. Så jeg lærte det på andre måder."

*Hvad er den største glæde ved at skulle lave film – og det mest besværlige?*

"Jeg har fået lov til at mødes med nogle mennesker, som jeg ellers ikke møder. Jeg kommer til at hedde Chris, der bor på et bosted. Det sværeste er, hvordan man skal sige replikkerne. Jeg er en glad person. Så det var lidt svært, da jeg skulle spille irriteret, for det er ikke sådan, jeg er. Jeg kan godt sjældne gange blive irriteret ude på Sandtoften, hvor vi er sammen om at lave YouTube-film. På medieværksstedet laver jeg også film og synger mine egne sange, og

der får jeg hjælp til musikken. Jeg har lige lavet en sang til min søster. Jeg lavede den, fordi jeg ville sige undskyld."

*Du har altså sagt undskyld med en sang til din søster Nadja! Hvad gik det lige ud på?*

"Jeg ville gerne sige undskyld, fordi jeg havde forelsket mig i alle mulige piger. Og så fordi jeg kom til at forelske mig i min søsters veninde. Og det har fyldt mig meget. Men jeg er blevet bedre til at håndtere det nu (slutter Morten, mens Nadja smiler, nikker og bemærker, "joh, n o g e t bedre")."

*Hvad med Sarah!? Jeg så dig og hende på TV2. Ligner hun ikke lidt af en filmstjerne?*

"Jaah, det gør hun faktisk, men det er dog ikke hende, jeg er vildt forelsket i. Jeg har et godt øje til en. Men det må vi finde ud af på et andet tidspunkt. Jeg er jo professionel. Sarah er meget sød, og vi er blevet rigtig gode venner, faktisk."

*Nå, det var da godt. Men så kan du jo altid lige se, når filmen er optaget færdig :o)*

"Arj, det tror jeg ikke. Jeg holder mig til én."

*Hvad er dine ønsker og drømme med dit skuespil fremover?*

"Jeg kan godt tænke mig at leve af at være skuespiller. Det vil jeg gerne. Og så kunne jeg godt tænke mig at spille over for flere skuespillere og møde nogle nye. Jeg vil for eksempel gerne spille sammen med Josefine Højbjerg, Albert Rosin og Maria Szigethy fra Julekalenderen. Og når jeg bliver ældre, vil jeg gerne spille sammen med Nikolaj Lie Kaas.

Jeg har virkelig mange gange set filmen, hvor han spiller Dirch Passer. Jeg er ærgerlig over, at Dirch Passer er død, for jeg ville gerne møde og opleve ham."

*Har du også nogle udenlandske idoler?*

"Jeg kan rigtig godt lide Daniel Radcliffe, det er ham, der spiller Harry Potter. Så er

**”Hvis det er din drøm, så spring ud i det.”**

### **”STADIG MIG” - EN FILM OM EN FILM**

Filmen, ”Stadig mig”, er af den unge instruktør Sarah Carlsen. Filmen handler om en ung kvinde, Emma, som sendes på landet til sin onkel, der driver et bosted for unge med Downs Syndrom. Her lærer hun en beboer, Chris - spillet af Morten Deleuran - at kende. Han vil deltage i en filmkonkurrence med en pæn pengepræmie. Emma og Chris udvikler et tillidsforhold, og så sker der ting og sager!

Premieren forventes til maj.



Man skulle ligefrem tro, at det er Morten, som er filmens instruktør!

der Emma Watson, der er med i Skønheden og Udyret. Hun er Belle. Og også Dan Stevens, der er prins Adam.”

*Har du gået på skole eller måske TV Glad for at lære at lave film og teater?*

”Det har jeg dog ikke. Men det med skuespil er bare noget, der er kommet til mig. Jeg kan godt finde ud af at spille skuespil! Jeg har prøvet at filme på mit fritidshjem og lave teater herhjemme med min søster, da hun var helt lille. Min søster sagde dengang, at hun ville være lige som mig, være stjerne. Jeg kan så tydelig huske det.”

*Hun kan vel egentlig nå det endnu – altså bortset fra, at hun overhovedet ikke har lyst til det!?*

”Ja, det kan hun faktisk, og jeg prøver også at prikke til hende, men ikke af ond vilje. Kunne godt tænke mig, at hun fik stor succes.”

*Hvad vil du foreslå andre med et handicap, hvis de har lyst til at spille skuespil?*

”Okay ja, der vil jeg gerne anbefale jer at gå til casting. Og hvis I får en afvisning, skal I prøve igen. Hvis det er din drøm, så spring ud i det. Og jeg har for nylig skrevet til nogle forskellige... jeg... jeg har overvejet at skrive til nogle forskellige instruktører... om de har lyst til at have min søster med i noget. Altså sammen med mig.”

*(Her opstår munter uro omkring bordet, og lillesøster Nadja slår fast: ”Det er altså dig, din drøm at lave skuespil!” Hvorefter Morten går i gang med at rode sig ud af sin fortalelse, hvilket efter omstændighederne lykkes ham ganske godt, blandt andet via et diskret fokusskift):*

”Men det er også fordi, at jeg gerne vil have, at nogle flere unge er med på at lave film. Det er fordi, jeg er i gang med at lave en film... eller kunne godt tænke mig at lave min egen. Faktisk en spillefilm med unge, fordi det er noget, jeg er god til, og fordi jeg fra skoletiden har lært at forstå børn og unge.

Det er sådan, at jeg er gået i gang med manuskriptet sammen med min papfar.

Den handler om to, der bliver forelsket. Ligesom Romeo og Julie.”

*Så skal du vel selv spille med i filmen og være den, der vinder heltinden til sidst!*

”Joh... dét skal jeg, og jeg ved også, hvem der skal spille rollen som Julie. Men jeg kan ikke sige så meget om det lige nu...”

*Kan du egentlig forestille dig at lave en film, hvor nogle bliver forelsket, men hvor du ikke selv spiller med?*

”Det er jeg også god til, altså at instruere de unge. Det har jeg prøvet på skolen og på hjemmefronten, da mig og min søster var små.”

*Okay Morten, det har været spændende, tusind tak til jer begge. Du vil vist gerne lige runde af!*

”Ja, jeg vil bare lige sige til jer, der er udviklingshæmmede: Følg jeres drømme, og hvis I har lyst til at blive skuespiller, så er det det, man gør.”



# Frank Megabody



Mange af jer kender mig måske fra Sølund Musik-festival, hvor jeg har været konferencier i rigtig mange år. Sidste år da festivalen desværre blev aflyst, havde jeg i stedet den store glæde, at tage rundt på 50 aktivitets- og bosteder og synge, spille og fortælle. Det gik så godt, og var så sjovt og hyggeligt, at jeg har rigtig meget lyst til at gøre det noget mere. Så har I lyst til at få besøg af mig, så skriv eller ring for at høre mere:

**frank.w.damgaard@skanderborg.dk**  
**2371 3353 / 8657 1191**

BLINDECENTER  
BREDEGAARD



Vi er et højt specialiseret bo- og dagtilbud til blinde og svagsynede voksne mennesker med multiple funktionsnedsættelser. Herunder også mennesker med erhvervet eller medfødt døvblindhed.

Vores kerneopgave er at give en sammenhængende indsats, der støtter borgeren i at leve et selvstændigt og aktivt liv ud fra egne ønsker og resurser.



Den Sociale  
Virksomhed



Lindelyvej 5 • 3480 Fredensborg • Telefon 45 11 84 11  
E-mail [bredegaard@regionh.dk](mailto:bredegaard@regionh.dk) • [www.blindecenerbredegaard.dk](http://www.blindecenerbredegaard.dk)

# Jobkollegiet



Som beboer på Jobkollegiet kommer du til at leve og bo sammen med andre unge, der også har særlige behov. Vi har hvert vores værelse og hver vores måde at leve på. Fællesskabet er til for, at vi kan hjælpe hinanden med at klare mere, så vi hver især kan se, at det kan lykkes at klare et arbejde og lykkes at bo alene.

Fællesskabet på Jobkollegiet er også med til, at vi lærer at være sammen med andre i forskellige situationer og forskellige steder. Jobkollegiet har hjemme i 3 store og hyggelige huse, der ligger tæt på skov og natur i Brabrand. Flere bybusser stopper tæt på. Vi spiser sammen hver aften og bruger meget tid sammen i vores fælles stuer.

Jobkollegiet har 10 faglige og kompetente medarbejdere, der vejleder os i at holde styr på hverdagens mange gøremål. Der er ansat 1 jobkonsulent, som guider og vejleder i at finde relevante praktikker, STU-forløb og senere skånejob. Når man bor på Jobkollegiet, er det ordinære arbejdsmarked en del af opholdet.



Jobkollegiet Skovbakkevej 51 8220 Brabrand Tlf. 30 23 75 60 [www.jobkollegiet.dk](http://www.jobkollegiet.dk)

SPØRGS-  
MÅL

SVAR

AF CECILIE DAMGAARD STAUR OG SONJA PELLE NIELSEN, LEVS RÅDGIVNING

## Hvem skal erstatte ødelæggelser i bolig?

Hej rådgivning

Jeg er personlig og økonomisk værge for min bror, som er udviklingshandicappet og bor i et botilbud, hvor han har en lejekontrakt med et boligselskab. Kommunen har anvist ham til botilbuddet. Min brors handicap betyder, at han desværre ind imellem ødelægger døre, vægge mm i sin egen lejebolig, men også i de fælles boligarealer. Tidligere har det betydet, at han fik større regninger på erstatning, men han forstår jo ikke, hvad han gør. Kan det være rigtigt, at han bare skal betale ved 'kasse 1'?

Med venlig hilsen  
Helle

### Kære Helle

Tak for dit spørgsmål. Erstatningskrav rettet mod personer med udviklingshandicap er desværre noget, Levs rådgivning jævnligt bliver spurgt om. Tidligere blev erstatningskrav rettet mod lejeren, der var eneste til at betale, og som var erstatningspligtig som følge af lejeforholdet.

Pr. 1. januar 2020 kom der dog en lovændring i lov om almene boliger, hvor der blev indført §74a, som giver mulighed for, at kommunen dækker, når personen, der laver skaden, har en psykisk eller fysisk funktionsnedsættelse, som forhindrer vedkommende i at leve op til de lejermæssige forpligtelser. §74a vedrører således lejere med udviklingshandicap, der forhindrer dem i at passe på tingene, og der er derfor tale om lejere, der også kunne have boet i botilbud efter servicelovens §108.

Personer, der bor i ældreboliger uden tilknyttede servicearealer og tilknyttet personale, må forudsættes at kunne behandle det lejede ansvarligt og er derfor ikke omfattet af personkredsen.

Kommunen træffer afgørelse på grundlag af en konkret individuel vurdering af, om den pågældende lejer falder inden for personkredsen for kommunens forpligtelse til at afholde udgifter for skader. Der kan både klages til Ankestyrelsen over kommunens afgørelse om personkreds, og om kommunen skal afholde udgiften. Der kan ikke klages over skadens art eller omfang.

Med venlig hilsen  
Sonja

## Kravene til en skriftlig afgørelse

Kære rådgivning

Efter mange år som pårørende, hvor vi har mødt meget forskellig kommunal praksis, kunne vi godt tænke os at vide, hvornår vores voksne datter har krav på en skriftlig afgørelse? Og hvad skal der egentligt stå i en skriftlig afgørelse?

Med venlig hilsen  
Bent

### Kære Bent

Når kommunen træffer en beslutning om, hvilken ydelse du kan få, så er der tale om en afgørelse i forvaltningsretlig forstand. En afgørelse i forvaltningslovens forstand er en retsakt. Når kommunen træffer en afgørelse, så har du altid ret til en skriftlig afgørelse med en begrundelse, hvis du ikke får fuldt ud medhold.

Hvis sagsbehandler giver dig en mundtlig afgørelse, så er du i din gode ret til at bede ham/hende eftersende en skriftlig afgørelse. Det skal du bede om, inden der er gået 14 dage. På den måde sikrer du, at du har den nødvendige dokumentation.

I en afgørelse skal det kort og præcist fremgå, hvilket resultat kommunen er nået frem til – og hvilken betydning det har for dig. Der skal selvfølgelig også være en henvisning til, hvilke paragraffer afgørelsen er truffet efter. Kommunen har pligt til at undersøge sagen – enten ved at tale med dig eller indhente

relevant viden fra andre. De skal sikre, at de har de nødvendige informationer for at kunne træffe en afgørelse.

Derudover skal afgørelsen indeholde en begrundelse. Når kommunen træffer en afgørelse, skal den altid foretage en konkret og individuel vurdering af personens behov. De må ikke kun henvise til, at nu er service-niveauet i kommunen ændret, og derfor kan ingen længere få dette.

Indholdet af afgørelsen er selvfølgelig vigtig. Det skal beskrives, hvad formålet med støtten er, og om der er en forventning om, at det er noget, din datter lærer selv, eller om der er tale om en mere vedligeholdende støtte. Ved at sikre sig at disse ting står i afgørelsen, har du det at forholde dig til, hvis der senere ændres på støtten.

En afgørelse skal indeholde en klagevejledning og en eventuel klagefrist. I de fleste tilfælde er Ankestyrelsen klageinstans på socialområdet. I de tilfælde, hvor der ikke er en klageinstans, er klageinstansen kommunalbestyrelsen eller eksempelvis Folketingets Ombudsmand. Det er således ikke spørgsmålet om ankeinstans, der er afgørende for, om man har krav på en afgørelse.

Med venlig hilsen  
Cecilie

”I en afgørelse skal det kort og præcist fremgå, hvilket resultat kommunen er nået frem til – og hvilken betydning det har for dig.”



## Fire millioner til sikker cykelparkering

Nu får brugerne af Kontaktsted Handicap og andre brugere af området omkring banegårdsarealerne i Viborg endelig et sted med ordentlig tilgængelighed. Her kan cykler og andre lettere køretøjer parkeres i aflåst rum.

Lev Viborg, Cyklistforbundet og en række repræsentanter for andre handicaporganisationer har i længere tid kæmpet for, at brugerne får adgang til sikker cykelparkering. Nu er der bevilget fire millioner kroner til et projekt, der skal stå færdigt inden udgangen af 2021.

"Jeg kan kun være glad, fordi der bliver taget hensyn til de grupper, jeg repræsenterer, men også til alle andre, der bruger området," udtaler Susanne B. Andersen, formand for Lev Viborg, der her ses sammen med Jacob Mølgaard foran indgangen til Kontaktsted Handicap. Det er den dør, Jacob skal ind ad i dag, hvis han skal have sin scooter i kælderen.



VIBORG

RUNDT I  
LANDET

## Kredsgeneral- forsamling i Lev Tønder – og andre steder

På grund af corona blev mange af generalforsamlingerne i Levs kredse aflyst i januar og februar. Nogle venter til næste år med at holde kredsgeneralforsamlingen, mens andre holder den i løbet af for- eller efteråret.

Det gælder eksempelvis Lev Tønder, der holder kredsgeneralforsamling den 17. maj 2021 kl. 19.00 på Abild Ungdomsskole, Ribelandevej 62, Abild, 6270 Tønder.

Tjek kredssiderne på lev.dk om kredsgeneralforsamlinger i løbet af året og andre lokale aktiviteter i dit område.

## Ny struktur for bosteder – Lev kæmper for inddragelse af borgerne

Egedal Kommune har omfattende planer for ændringer af eksisterende bosteder for blandt andre mennesker med handicap. Det vækker både interesse og bekymring hos Lev Egedals bestyrelse og medlemmerne. Det har ført til, at to garvede

Lev-medlemmer – med støtte fra Lev Egedals bestyrelse og Levs kredsconsulent – har kastet sig ind i sagen. Arbejdet er mundet ud i en konstruktiv alliance mellem Lev og de lokale afdelinger af Bedre Psykiatri og Autismeforeningen. De tre foreninger kan alle finde en fælles sag i, at borgere med handicap og sindslidelse i langt højere grad skal inddrages, og at deres ønsker og behov skal respekteres. På et dialogmøde, som kommunen havde inviteret til, har alliancen – sammen med handicaprådet – fremlagt sine synspunkter, og alliancen har planer om flere møder med politikerne i kommunen.

(Foto: Finn Jørgensen/copyright Egedal Kommune).



EGEDAL

## 'Visioner fra Vandkanten' – kom og vær med

Fra 12. maj til 13. juli 2021 vandrer kulturkaravanen *Visioner fra Vandkanten* med hestevogne og professionelle teatergrupper, musikere, gøglere, fortællere, sangere med flere fra Møn til Vendsyssel. Undervejs skabes festlige kulturmøder og kulturelle byttehandler mellem mennesker.

Bag karavanen står teatergruppen Kimbri, som vil tage kontakt til de relevante Lev-kredse på karavanens vej for at høre, om de kunne være interesseret i et samarbejde omkring den. Et samarbejde kunne eventuelt bestå

i, at man laver aftaler med karavanen i forvejen og bliver modtaget og guidet af Bitten, Karavanens Pædagogiske Klovn. Hun kan også aftale kulturelle byttehandler.

Måske kommer den flotte og festlige Karavane forbi lige i nærheden af dig! Kom og kik, kom og vær med.

Tidsplanen kan ses på [www.visionerfravandkanten.dk](http://www.visionerfravandkanten.dk).





## Forsikring - er det overhovedet noget for mig?

Er dette tanker, du kan nikke genkendende til?

Så kunne HANDI Forsikrings-service være en god mulighed for at få svar på dine spørgsmål om forsikring.

Vi tilbyder forskellige forsikringsmuligheder til mennesker med et udviklingshandicap og andre handicap.

Ring til os og hør nærmere.

**HANDI Forsikrings-service**  
Tlf. 3635 9640  
Mandag - torsdag  
kl. 9-12 og kl. 13-15  
Fredag kl. 9-13  
Email: [handi@lev.dk](mailto:handi@lev.dk)  
[handiforsikringservice.dk](http://handiforsikringservice.dk)

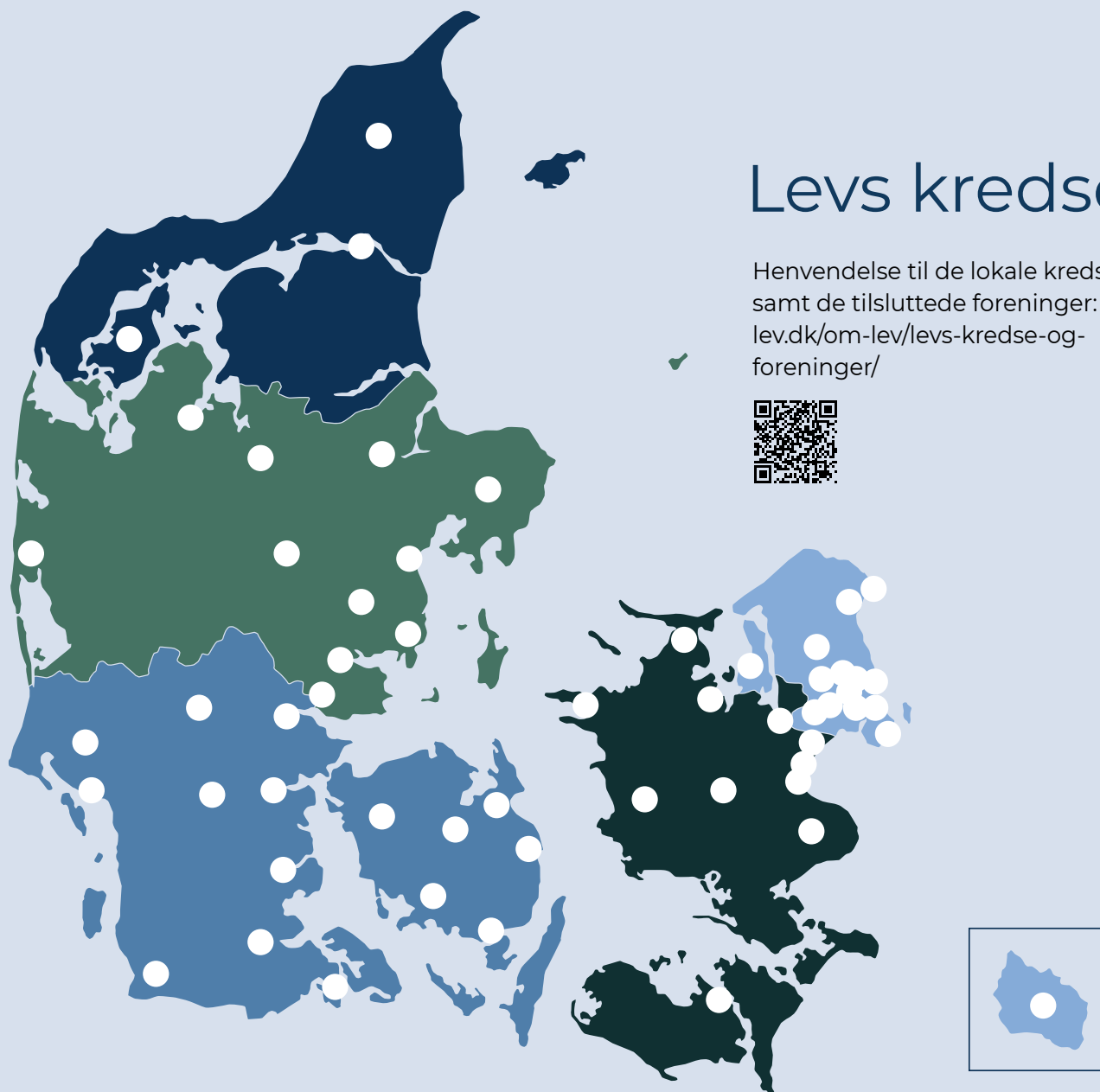
**CODAN**

**Handi**  
forsikrings-service



# Levs kredse

Henvendelse til de lokale kredse samt de tilsluttede foreninger:  
[lev.dk/om-lev/levs-kredse-og-foreninger/](http://lev.dk/om-lev/levs-kredse-og-foreninger/)



Lev Magasinet  
Nr. 2 - 2021  
ISSN: 1903-7937

#### Udgiver

Lev  
Blekinge Boulevard 2  
2630 Taastrup

Tlf. 3635 9696  
Mail: [lev@lev.dk](mailto:lev@lev.dk)  
Web: [www.lev.dk](http://www.lev.dk)

#### Kontor og telefonid

Mandag til torsdag:  
9.00-12.00  
Fredag: Lukket

#### Landsformand

Anni Sørensen

#### Redaktion

Ansvarshavende:  
Anni Sørensen  
Redaktør:  
Arne Ditlevsen  
Henvendelser til  
redaktionen:  
[redaktion@lev.dk](mailto:redaktion@lev.dk)

Næste nummer  
udkommer: Ultimo  
juni 2021

#### Forsidefoto

Christina Hauschildt

#### Layout og tryk

Synergi Reklame-  
bureau Webbureau

**Oplag:** 6450 stk.

#### Annoncesalg

Vendemus ApS  
Kontakt mediekonsu-  
lent Anette Ladefoged  
på tlf. 9292 3281 eller  
[anette@vendemus.dk](mailto:anette@vendemus.dk)

#### Protector

Hendes Majestæt  
Dronningen



Feriecenter Slettestrand er blandt Danmarks mest handicapvenlige feriesteder.

**Hos os lægger vi vægt på en familær og tryk atmosfære.**

- Handicapvenlige ferieboliger
- Restaurant med hjemmelavet mad
- Varmtvandsbassinet med fuld tilgængelighed
- Handicapvenlig sti i Svinkløv plantage
- Tilgængelig strandsti helt ned til Vesterhavet

slettestrand.dk | mail@slettestrand.dk | +45 9821 7044




Marjatta, er bosted for mennesker med udviklingshæmning og særlige individuelle behov og udfordringer. Skolehjemmet er for børn og unge mellem 7 og 23 år.


Vi tilbyder en hverdag i et struktureret miljø med pædagogik inspireret af Rudolf Steiners menneskesyn. Vi har egen specialskole og STU som ligger tæt ved fjord og skov.

Foruden Skolehjemmet ligger der 4 voksen steder alle med egne værksteder, som er fordelt på Sydsjælland.

Læs mere om Marjatta [www.marjatta.dk](http://www.marjatta.dk)  
 Eller kontakt os på [marjatta.dk](http://marjatta.dk)  
 Tlf. 55 96 51 19



**Marjatta**  
**Strandvejen 15, 4733 Tappernøje**



**Center for Socialpædagogik**  
*Bo-Liv-Job*  
 Vordingborg Kommune

**Vi møder borgere med kognitive og psykiske udfordringer i øjenhøjde**

Vores teoretiske udgangspunkt er neuropædagogik, som alle i organisationen arbejder ud fra - derfor tilbydes alle borgere i vores bo- og aktivitetstilbud en hverdag, hvor borgernes styrkeområder får plads, mens borgernes udfordringer kompenseres.

Vores tilbud er både for borgere i Vordingborg kommune og for borgere fra andre kommuner.

Center for Socialpædagogik - Bo-Liv-Job - Vordingborg Kommune  
 Langgade 57 • 4780 Stege • [socialpaedagogik@vordingborg.dk](mailto:socialpaedagogik@vordingborg.dk)  
[www.vordingborg.dk/socialpaedagogik](http://www.vordingborg.dk/socialpaedagogik)  
 Telefon: 55 36 40 80

**Alle har ret til en kollega**

På Grennessminde STU i Taastrup bliver du en del af et levende arbejdsfællesskab i et af vores 8 værksteder. Fra café, god mad og byens bedste brød til minizoo, hegn og hække, blomster, smukke møbler og andet håndværk, du vælger, hvor du vil gøre en forskel.

**GRENNESMINDE STU**  
**- din vej til et liv med job, kolleger og trivsel**



**LÆS MERE**  
[gminde.dk](http://gminde.dk)



**GRENNESMINDE**

  
**inge og sofie marie**  
 BOFÆLLESSKABER I BEVÆGELSE





"Jeg vil blive gammel på inge og sofie maria"

Ærtekildevej 10, 4100 Ringsted - Telefon 57670750  
 ingesofie@mariahjem.dk - mariehjem.dk/ingesofie






  
**SE VORES VIDEO PÅ YOUTUBE**

**Storebæltsskolen er et højt specialiseret tilbud, som arbejder vidensbaseret og tværfagligt med udvikling, læring og trivsel for børn og unge med særlige behov.**

Vi tilbyder specialundervisning efter folkeskoleloven og kan dokumentere stor tilfredshed for vores brugere. Læs mere om Storebæltsskolen på vores hjemmeside og facebook eller kontakt Skoleleder Benjamin Ejlertsen på tlf.: 5118 5755

**Storebæltsskolen**   
multispecialtilbud for børn & unge med særlige behov

Storebælts Erhvervspark 1, 4220 Korsør | Tlf.: 58 57 23 50 | storebaeltsskolen.slagelse.dk |  Storebaeltsskolen



## Hou Søsportcenter

**Fuldt tilgængelige feriehuse  
i smukke omgivelser**

**www.hou-seasport.com  
+45 87 81 79 99**

**Vi har også Danmarks bedste  
tilgængelige svømmehal**

**Vandhalla**  
en af de bedste badeanstalter

## Omsorg, nærvær, faglighed & trykthed



## Rendbjerg Favn

Aflastning, hjem og STU

Tlf. 69 16 05 60 · mail: info@rendbjergfavn.dk

## METTE JENSEN, MOR TIL MAX PÅ 20 ÅR, BOR I TAARBÆK

### HVEM ER DU?

"Jeg er mor til Max på 20 år og Molly på 15 år. Max har Downs syndrom.

Han er lige nu på Djursland Folkehøjskole, hvor han i de næste tre måneder forbereder og øver sig til en stor egnsteaterforestilling. Ellers går han på STU på Hjuldamperen i Taarbæk – hvor vi også bor sammen alle tre. Vi har også vores hund Enya. Til daglig arbejder jeg i filmbranchen."

### HVORFOR BLEV DU MEDLEM AF LEV?

"Jeg blev medlem af Lev for cirka ti år siden. Da Max blev født, var organisationen for Downs syndrom nyetableret, og jeg valgte at blive en del af den. Men senere blev det i stedet Lev.

Jeg bruger egentlig ikke Lev til særligt meget. Nok fordi problematikker ofte opstår kommunalt, og derfor bliver det også løst her. I kommunen. Men jeg synes vigtigheden i at være en del af noget større og med et samlet fokus for bedre vilkår og rammer for alle, der er anderledes og udfordret i Danmark, er vigtig at støtte op om."

### HVILKE TRE TING VILLE DU TAGE MED PÅ EN ØDE Ø?

"Mine to børn og min hund! For med kærlighed og fællesskab kommer vi langt. Ellers min viljestyrke, tro og håb – som er vejen til overlevelse."

### HVILKEN SUPERKRAFT VILLE DU ØNSKE, DU HAVDE?

"Jeg vil gerne 'trylle' alle fordomme og uvidenhed væk. Desværre findes der stadig en lidt kedelig tendens og holdning i samfundet til, at mennesker med et handicap, fysisk eller mentalt, ikke tænker og føler som 'du og jeg'."



### HILS PÅ ET AF LEVS MEDLEMMER

I hvert Lev Magasin fortæller et af Levs medlemmer om, hvorfor de er medlem af foreningen. Kender du en, du kunne tænke dig blev portrætteret, så skriv til os på [redaktion@lev.dk](mailto:redaktion@lev.dk)

### HVAD KUNNE DU GODT TÆNKE DIG VAR ANDERLEDES?

"Jeg kunne godt tænke mig, at den danske regering snart stopper de store besparelser indenfor handicapområdet. Og at Lev gør en endnu større indsats for at sætte fokus på værdighed, trivsel og integration for mennesker med et handicap i det danske samfund. En slags kampagne."

BRASIDEN